

КУЧМА О.Л.

**ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ
ПЕНСІЙНИХ ПРАВ**

ПРАКТИКУМ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КАФЕДРА ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Кучма О.Л.

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПЕНСІЙНИХ ПРАВ

ПРАКТИКУМ

КИЇВ – 2024

УДК 349.3:369.2:369.5:369.6(477)

К 95

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 14 від 26 березня 2024 року)

Рецензенти:

В. М. Андріїв, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

О. В. Тищенко, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

С. В. Вишновецька, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу юридичного факультету Національного авіаційного університету

О. Л. Кучма

БЦК 95 Проблеми захисту пенсійних прав. Практикум. – К.:7БЦ, 2024. – 80 с.

ISBN 978-617-549-347-2

Практикум покликаний сприяти засвоєнню основних положень чинного законодавства у сфері пенсійного забезпечення та тісно пов'язаних з ними правовідносин, правильному тлумаченню та застосуванню норм законодавства, вмінню аналізувати та використовувати судову практику, готувати правові висновки із спірних питань.

УДК 349.3:369.2:369.5:369.6(477)

ISBN 978-617-549-347-2

© Кучма О.Л., 2024

ЗМІСТ

Частина 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Юридичні факти у пенсійному забезпеченні..... 4

**Тема 2. Правові позиції Верховного Суду, ЄСПЛ та
принципи пенсійного забезпечення..... 5**

Тема 3. Пенсійні правовідносини..... 7

Тема 4. Способи захисту пенсійних прав..... 8

Частина 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

**Тема 5. Поняття, види, умови, порядок призначення,
виплати та припинення виплати пенсій..... 11**

**Тема 6. Проблеми захисту пенсійних прав у сфері
спеціального пенсійного забезпечення..... 12**

**Тема 7. Захист пенсійних прав у накопичувальній системі
пенсійного забезпечення..... 14**

**Тема 8. Захист пенсійних прав у недержавному пенсійному
страхуванні..... 15**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ..... 17

ЗАДАЧІ..... 25

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА..... 56

Частина 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1.Юридичні факти у пенсійному забезпеченні

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

- 1.Поняття юридичних фактів.
- 2.Функції юридичних фактів у пенсійному забезпеченні.
- 3.Юридичні презумпції в механізмі правового регулювання пенсійних правовідносин.
- 4.Фікції у механізмі правового регулювання пенсійних правовідносин.
- 5.Класифікація юридичних фактів у пенсійному праві.
- 6.Юридичні факти як підстава виникнення пенсійних правовідносин.
- 7.Юридичні факти як підстава зміни пенсійних правовідносин.
- 8.Юридичні факти як підстава припинення пенсійних правовідносин.
9. Способи встановлення фактів, які мають юридичне значення.
- 10.Ініціатива осіб, які не є учасникам пенсійних правовідносин, як підстава для зміни чи припинення пенсійних правовідносин.
- 11.Загальна характеристика чинників, які впливають на розмір пенсійних виплат.
- 12.Співвідношення понять «страховий ризик» та «страховий випадок».

Завдання для самостійної роботи.

1.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Назва пенсійного забезпечення	Юридичні факти, які дають право на забезпечення, зазначене в першій графі	Докази наявності юридичних фактів, зазначених у другій графі

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 приклади):

№ та дата Ухвали Конституційного Суду України про відмову у відкритті провадження	Суть звернення (2-3 речення)	Обґрунтування (ключові аргументи та докази – 3-4 речення)	Підстави відмови у відкритті провадження (спростування Судом обґрунтування заявника – 3-4 речення)

3. Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Пенсійні правовідноси ни: зміна, припинення*	Юридичні факти, які дають підстави на зазначене у першій колонці цієї таблиці	Документи, які підтверджують право на зазначене у першій колонці цієї таблиці	Порядок дій учасників

* зазначається потрібний варіант з конкретизацією виду забезпечення

Тема 2. Правові позиції Верховного Суду, ЄСПЛ та принципи пенсійного забезпечення

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

1. Поняття та співвідношення принципів права та правових принципів в пенсійних правовідносинах.

2. Класифікація принципів пенсійного забезпечення.

- 3.Взаємозв'язок принципів пенсійного забезпечення із іншими принципами права.
- 4.Реалізація доктринальних принципів пенсійного забезпечення в законах України.
- 5.Характеристика окремих принципів пенсійного забезпечення та їх юридичне значення.
- 6.Реалізація доктринальних принципів пенсійного забезпечення в процесі судового захисту прав пенсіонерів у рішеннях українських судів та ЄСПЛ.
- 7.Принцип як складова обґрунтування правової позиції.
- 8.Юридичне значення принципу пенсійного забезпечення.

Завдання для самостійної роботи.

1.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади)

Назва принципу	№ та дата рішення суду (остаточне у справі)	Цитата з рішення суду, у якій суд зазначає конкретний принцип, який застосовує)	Позиція студента щодо правильності застосування судом цього принципу у цьому спорі (до 4-х речень)

2.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Принцип пенсійного права	Змодельована студентом ситуація його застосування

3.Заповніть наступну таблицю (2-3 приклади):

Доктринальний принцип пенсійного забезпечення	Норма із Закону України, в якій реалізовано принцип (№ та дата прийняття)

Тема 3. Пенсійні правовідносини

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

- 1.Поняття пенсійних правовідносин.
- 2.Загальна характеристика пенсійних правовідносин.
- 3.Суб'єкти пенсійних правовідносин та суб'єкти пенсійного права: співвідношення та характеристика.
- 4.Об'єкт пенсійних правовідносин.
- 5.Зловживання правом: ознаки, доведення факту та наслідки.
- 6.Належність особи до певної категорії застрахованих осіб: докази, спосіб доведення.
- 7.Залежність обсягу прав застрахованої особи на пенсійне забезпечення від виконання обов'язків страхувальника.
- 8.Співвідношення пенсійних правовідносин із іншими правовідносинами.
- 9.Обов'язкова та добровільна участь у пенсійних правовідносинах.
- 10.Цивільна відповідальність у сфері пенсійного забезпечення.
- 11.Кримінальна відповідальність у сфері пенсійного забезпечення.
- 12.Адміністративна відповідальність у сфері пенсійного забезпечення.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади для одного суб'єкта):

Суб'єкт	Види пенсійних відносин	Об'єкт правовідносин

2. Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Вид пенсійного забезпечення	Можливі зловживання	Превентивні заходи

3. Заповніть наступну таблицю (2-3 приклади для одного суб'єкта):

Суб'єкт	Порушення	Відповідальність (вид, санкція)

Тема 4. Способи захисту пенсійних прав

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

1. Зміст права на судовий захист.
2. Юрисдикція судів при розгляді пенсійних спорів.
3. Способи захисту пенсійних прав: загальна характеристика.
4. Визнання протиправним та нечинним нормативно-правового акта чи окремих його положень як спосіб судового захисту.
5. Визнання протиправним та скасування індивідуального акта чи окремих його положень як спосіб судового захисту.

- 6.Визнання дій суб'єкта владних повноважень протиправними та зобов'язання утриматися від вчинення певних дій як спосіб судового захисту.
- 7.Визнання бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправною та зобов'язання вчинити певні дії як спосіб судового захисту.
- 8.Встановлення наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб'єкта владних повноважень як спосіб судового захисту.
- 9.Стягнення з відповідача - суб'єкта владних повноважень коштів на відшкодування шкоди, заподіяної його протиправними рішеннями, дією або бездіяльністю як спосіб судового захисту.
- 10.Інші способи захисту пенсійних прав.
- 11.Значення строків при реалізації права на захист пенсійних прав, порядок обчислення.
- 12.Чинники, які впливають на ефективність виконання рішення суду.
- 13.Значення зразкової справи для пенсійних спорів.
14. Судовий контроль за виконанням рішення суду.

Завдання для самостійної роботи.

- 1.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади, моделюються студентом самостійно):

Резолютивна частина рішення, яка не виконується	Зміна способу та/або порядку виконання рішення	Обґрунтування доцільності такої зміни

2. Заповніть наступну таблицю (3-4 приклади, моделюються студентом самостійно):

Порушення пенсійного права (коротко зазначити суть)	Дискреційні повноваження суду	Дискреційні повноваження пенсійного фонду

3. Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Фабула порушення пенсійного права (2-3 речення)	Рішення Верховного Суду (2-3 речення - аналіз мотивувальної частини та 1 речення резолютивної частини рішення)	Рішення ЄСПЛ у аналогічному спорі (2-3 - речення аналіз мотивувальної частини та 1 речення резолютивної частини рішення)

Частина 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 5. Поняття, види, умови, порядок призначення, виплати та припинення виплати пенсій

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

- 1.Особливості виплати пенсії працюючим пенсіонерам.
- 2.Умови утримання із пенсій, процедура утримання.
- 3.Особливості пенсійного забезпечення осіб, що виїждять за кордон на постійне місце проживання.
- 4.Механізм виплати пенсії, неотриманої пенсіонером своєчасно з різних причин.
- 5.Випадки призначення пенсії не з дня звернення а з більш раннього строку.
- 6.Порядок проведення індексації пенсійних виплат.
- 7.Порядок обрахунку заробітку для призначення пенсії.
- 8.Підтвердження статусу утриманця в пенсійних правовідносинах.
- 9.Захист пенсійних прав осіб з обмеженими можливостями.
- 10.Аналіз судової практики одного з виду пенсії.
11. Представництво у пенсійних правовідносинах.
- 12.Компетенція органів, які здійснюють призначення пенсії.

Завдання для самостійної роботи.

- 1.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Вид пенсії	Перелік документів, необхідних для її оформлення	Порядок оформлення

2. Заповніть наступну таблицю (2-3 приклади):

Варіанти набуття стажу для призначення пенсії за віком	Умови та докази набуття стажу

3. Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Підстави перерахунку пенсії	Алгоритм дій пенсіонера (за необхідності)

Тема 6. Проблеми захисту пенсійних прав у сфері спеціального пенсійного забезпечення

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

1. Умови підвищення пенсії за вислугу років.
2. Характеристика надбавок, які нараховуються для пенсії за вислугу років.
3. Юридичні склади, які необхідні для виникнення права на пенсійне забезпечення за вислугу років, в тому числі при неповній вислугі.
4. Пільги у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
5. Порядок підтвердження спеціального стажу, що дає право для призначення пенсії на пільгових умовах.
6. Порядок визначення розміру пенсійного забезпечення громадян, які постраждали в результаті радіаційних і техногенних катастроф, а також порядок визначення розміру пенсійного забезпечення їх сімей.

7. Умови для отримання статусу особи, яка постраждала внаслідок радіаційних чи техногенних катастроф.
8. Розмір додаткового матеріального забезпечення і порядок його обрахунку.
9. Суб'єкти, яким встановлюється додаткове матеріальне забезпечення за особливі заслуги.
10. Особливості пенсійного забезпечення суддів.
11. Ознаки, що відрізняють пенсію за вислугу років від пенсії за віком.
12. Пенсійне забезпечення військовослужбовців.
13. Особливості пенсійного забезпечення ВПО.
14. Пенсійне забезпечення прокурора.

Завдання для самостійної роботи.

1. Заповніть наступну таблицю (2-3 приклади, рішення суду для аналізу має бути не вище рішення суду апеляційної інстанції, по якому у судовій справі відсутнє рішення вищої інстанції):

Підстава для відмови у переведенні з одного виду пенсії на інший	Аргументи пенсійного фонду (2-3 речення+дата та номер рішення суду)	Доцільність оскарження такого рішення про відмову*

*якщо доцільно, то необхідно зазначити аргументи, якими будете спростовувати позицію пенсійного фонду, якщо недоцільно, то необхідно навести аналіз перспектив пенсіонера, як він може в інший спосіб реалізувати своє бажання отримувати інший вид пенсії.

2.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Дохід, який враховується для призначення пенсії	Умови, за яких дохід може бути врахованим у пільговому обчисленні	Докази, які підтверджують право на такі умови

3.Заповніть наступну таблицю (1-2 приклади):

Підстава інвалідності	Найвигідніший вид пенсійного забезпечення (зазначити його переваги над іншими)

Тема 7. Захист пенсійних прав у накопичувальній системі пенсійного забезпечення

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

- 1.Накопичувальний фонд як суб'єкт накопичувальної системи пенсійного страхування.
- 2.Види пенсійних виплат за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.
- 3.Порядок укладення договору страхування довічної пенсії.
- 4.Умови та порядок отримання одноразової виплати.
- 5.Види довічних пенсій.
- 6.Права обов'язки та заборони пенсійного фонду як учасника правовідносин у накопичувальній системі пенсійного страхування.

Завдання для самостійної роботи.

- 1.Зобразіть схематично взаємозв'язки учасників системи другого рівня загальнообов'язкового державного пенсійного страхування
- 2.Зобразіть схематично етапи та суб'єктів на кожному етапі, які мають повноваження впливати на стан пенсійних активів.

Тема 8. Захист пенсійних прав у недержавному пенсійному страхуванні

Питання для обговорення, доповідей, аналітичних довідок тощо

- 1.Захист пенсійних прав при порушенні умов пенсійного контракту.
- 2.Істотні умови пенсійного контракту.
- 3.Пенсійна схема: поняття, зміст.
- 4.Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення: повноваження.
- 5.Відповідальність учасників недержавного пенсійного забезпечення.
- 6.Державні гарантії пенсійних прав у недержавному пенсійному забезпеченні.
- 7.Пенсійні внески та пенсійні активи: співвідношення понять.
- 8.Зобов'язання сторін за пенсійним контрактом.
- 9.Успадкування пенсійних активів.
- 10.Види пенсійних виплат.

Завдання для самостійної роботи.

- 1.Заповніть наступну таблицю:

	Переваги участі	Недоліки участі
НПФ		
СК		
Банк		

2.Заповніть наступну таблицю:

НПФ	Умови участі
Відкритий	
Професійний	
Корпоративний	

3.Заповніть наступну таблицю:

Підстава правовідношення недержавному забезпеченні	припинення у пенсійному	Алгоритм дій учасників

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Оберіть правильний варіант відповіді.

1. Особам, які мають право на пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» пенсія:

А) призначається і виплачується після звільнення їх з військової служби;

Б) призначається з часу, коли особа досягла встановленого законодавством віку і має необхідний стаж для призначення пенсії, та виплачується після звільнення особи з військової служби;

В) призначається після звільнення з військової служби та виплачується у разі, якщо особа ніде не працює;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

2. Одним з принципів недержавного пенсійного забезпечення є:

А) принцип неможливості відмови роботодавця від здійснення пенсійних внесків до системи недержавного пенсійного забезпечення на користь своїх працівників, якщо роботодавець розпочав здійснення таких пенсійних внесків;

Б) принцип неможливості необґрунтованої відмови роботодавця від здійснення пенсійних внесків до системи недержавного пенсійного забезпечення на користь своїх працівників, якщо роботодавець розпочав здійснення таких пенсійних внесків;

В) принцип неможливості відмови роботодавця від здійснення пенсійних внесків до системи недержавного пенсійного забезпечення на користь своїх працівників, якщо роботодавець здійснив сплату менше 30 відсотків таких пенсійних внесків;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

3.Страховий стаж – це:

А) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески;

Б) період (строк), протягом якого за особу в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування щомісяця сплачені страхові внески в сумі більшій, ніж мінімальний страховий внесок;

В) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачені страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

4. Обчислення вислуги років для призначення пенсії військовослужбовця:

А) здійснюється, як правило, за послужним списком особової справи військовослужбовця;

Б) здійснюється, як правило, за записами з трудової книжки та уточнюючих довідок, які підтверджують пільгове обчислення стажу для вислуги;

В) здійснюється, як правило, за записами з трудової книжки;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

5. Пенсійний контракт є договором:

А) між пенсійним фондом та його вкладником, який укладається від імені пенсійного фонду його адміністратором та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника або декількох учасників фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника;

Б) між пенсійним фондом та його вкладником, який укладається від імені пенсійного фонду страхувальником та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника або

декількох учасників фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника;

В) між роботодавцем та його працівником, який укладається від імені роботодавця недержавним пенсійним фондом відкритого типу та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення працівника або декількох працівників за рахунок пенсійних внесків роботодавця такого працівника;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

6.Мінімальний розмір пенсії за віком за наявності:

А) у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом;

Б) у чоловіків та жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного законом;

В) у чоловіків та жінок 30 років страхового стажу встановлюється в розмірі прожиткового мінімуму, визначеного законом на відповідний рік;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

7.Пенсії по інвалідності призначаються особам з інвалідністю внаслідок війни:

А) І групи - 100 процентів, II групи - 80 процентів, III групи - 60 процентів відповідних сум грошового забезпечення (заробітку);

Б) І групи - 100 процентів, II групи - 70 процентів, III групи - 50 процентів відповідних сум грошового забезпечення (заробітку);

В) І групи - 70 процентів, II групи - 60 процентів, III групи - 40 процентів відповідних сум грошового забезпечення (заробітку);

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

8. Пенсійні схеми та зміни до них:

А) розробляються та затверджуються засновником (зборами засновників) пенсійного фонду;

Б) розробляються засновником (зборами засновників) пенсійного фонду та затверджуються Національним Банком України;

В) розробляються засновником (зборами засновників) пенсійного фонду та затверджуються в Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

9. Призначення (перерахунок) пенсії відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»:

А) здійснюється за зверненням особи або автоматично (без звернення особи) відповідно до умов цього Закону;

Б) здійснюється за зверненням особи відповідно до умов цього Закону;

В) здійснюється автоматично (без звернення особи) відповідно до умов цього Закону;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

10. Призначення і виплата пенсій відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»

А) здійснюється Міністерством у справах ветеранів України;

Б) здійснюється Міністерством оборони України;

В) здійснюється Міністерством соціальної політики;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

11. Пенсійна виплата, що здійснюється одноразово, у системі недержавного пенсійного забезпечення:

А) провадиться протягом п'яти робочих днів після отримання відповідної заяви та необхідних документів;

Б) провадиться протягом десяти робочих днів після отримання відповідної заяви та необхідних документів;

В) провадиться протягом двадцяти робочих днів після отримання відповідної заяви та необхідних документів;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

12. Пенсія відповідно до Закону України «Про прокуратуру» призначається:

А) в розмірі 60 відсотків від суми їхньої місячної (чинної) заробітної плати, до якої включаються всі види оплати праці, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, одержуваної перед місяцем звернення за призначенням пенсії;

Б) в розмірі 70 відсотків від суми їхньої місячної (чинної) заробітної плати, до якої включаються всі види оплати праці, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, одержуваної перед місяцем звернення за призначенням пенсії;

В) в розмірі 80 відсотків від суми їхньої місячної (чинної) заробітної плати, до якої включаються всі види оплати праці, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а до 1 січня 2011 року - страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, одержуваної перед місяцем звернення за призначенням пенсії;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

13.Істотними умовами договору про виплату пенсії на визначений строк є:

- А) обраний пенсійний вік учасника фонду;
- Б) пенсійний вік встановлюється законодавством, тому не є саме для договору істотною умовою;
- В) обраний пенсійний вік учасника фонду, якщо сторони вирішили встановити пенсійний вік інший, ніж в законодавстві;
- Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

14.Виплата особам, засудженим до обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, призначених пенсій:

- А) здійснюється територіальними органами Пенсійного фонду України на рахунок установи за місцем відбування покарання;
- Б) здійснюється територіальними органами Міністерства юстиції України на рахунок установи за місцем відбування покарання;
- В) здійснюється територіальними органами Державної пенітенціарної служби на рахунок установи за місцем відбування покарання;
- Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

15.Максимальний розмір пенсії військовослужбовця за вислугу років не повинен перевищувати:

- А) 70 процентів відповідних сум грошового забезпечення, а особам, які під час проходження служби брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і віднесені в установленому законом порядку до категорії 1, - 100 процентів, до категорії 2, - 95 процентів;
- Б) 70 процентів відповідних сум грошового забезпечення, а особам, які під час проходження служби брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і віднесені в установленому законом порядку до категорії 1, - 90 процентів, до категорії 2, - 85 процентів;

В) 70 процентів відповідних сум грошового забезпечення, а особам, які під час проходження служби брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС і віднесені в установленому законом порядку до категорії 1, - 100 процентів, до категорії 2, - 80 процентів;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

16. У разі відсутності в померлого учасника накопичувальної системи пенсійного страхування спадкоємців за законом та за заповітом належні йому кошти, що обліковані на його накопичувальному пенсійному рахунку в Накопичувальному фонді або на індивідуальному пенсійному рахунку у відповідному недержавному пенсійному фонді - суб'єкті другого рівня, спрямовуються до резерву коштів:

А) для покриття дефіциту бюджету Пенсійного фонду у майбутніх періодах;

Б) для покриття дефіциту державного бюджету України;

В) для покриття дефіциту місцевого бюджету за місцем проживання померлого;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

17. Участь застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування припиняється:

А) у разі якщо застрахованій особі відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» призначено пенсію і вона не продовжує працювати або якщо застрахована особа відповідно до цього Закону набула права на довічну пенсію чи одноразову виплату;

Б) у разі якщо застрахованій особі відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» призначено пенсію, незалежно від того чи продовжує

вона працювати або якщо застрахована особа відповідно до цього Закону набула права на довічну пенсію чи одноразову виплату;

В) у разі якщо застрахованій особі відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» чи відповідно до іншого закону призначено пенсію або якщо застрахована особа відповідно до цього Закону набула права на довічну пенсію чи одноразову виплату;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

18.Прокурори, звільнені з роботи в порядку дисциплінарного стягнення з позбавленням класного чину або позбавлені класного чину за вироком суду:

А) втрачають право на пенсію за вислугу років;

Б) втрачають право на пенсійне забезпечення;

В) втрачають право на соціальне забезпечення;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

19.Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» набрав чинності:

А) 01.01.2000 року;

Б) 01.01.2002 року;

В) 01.01.2004 року;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

20.Іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, мають право на отримання пенсійних виплат:

А) відповідно до українського законодавства;

Б) відповідно до законодавства країни, в якій зароблено стаж;

В) не мають права на пенсійне забезпечення, якщо інше не встановлено міжнародними угодами;

Г) всі вищезазначені варіанти невірні.

ЗАДАЧІ

При розв'язанні задачі спочатку визначте ключові питання задачі, надайте на них відповідь, потім сформулюйте в цілому висновок у задачі. При визначенні питання уникайте загальних фраз (наприклад, які умови призначення довічного грошового утримання судді?), необхідно визначати питання виходячи із конкретної спірної ситуації (наприклад, якщо відмовили у призначенні довічного грошового утримання через неврахування періоду роботи на посаді ... до стажу судді, то одним з ключових питань буде: якими доказами обґрунтувати період роботи на посаді ... як період, який зараховується до стажу судді?). Висновок у задачі може бути як однозначним – відсутні підстави для призначення пенсії, так і з зазначенням умов, що у разі надання (встановлення) ... будуть підстави переглянути рішення про відмову на підставі ч._ст._ Закону України «Про...») та прийняти рішення про ...

При вирішенні задачі основною метою є здобуття навиків всебічно оцінювати ситуацію, моделювати різні правові наслідки, враховуючи наявні юридичні факти, визначати необхідність у здобутті нових доказів для підтвердження чи спростування тверджень у задачі, з'ясуванні інших обставин, які допоможуть отримати оптимальний варіант вирішення спірної ситуації.

Задача №1

Іваненко за життя не встиг отримати за рішенням суду від пенсійного фонду суму коштів (заборгованість по пенсії за минулий період). Його дружина та донька звернулися до пенсійного фонду за отриманням коштів. Проте їм повідомили, що вони зможуть отримати дані кошти тільки включивши їх до складу спадщини. Спадкоємці звернулися до нотаріуса, але, оскільки у рішенні суду не було зазначено конкретної суми заборгованості а зазначалось зобов'язання пенсійному фонду здійснити перерахунок пенсії за певний період, нотаріус звернулась із запитом до пенсійного фонду про розмір заборгованості. Пенсійний Фонд

надіслав нотаріусу довідку про розмір заборгованості за три останніх роки повідомивши, що за решту зазначених у рішенні суду років вже немає підстави сплачувати. Спадкоємці звернулися до адвоката, який запропонував звернутися до адміністративного суду з позовом до пенсійного фонду.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №2

Іваненко виграв у суді справу проти пенсійного фонду і оскільки пенсійний фонд відмовлявся в добровільному порядку виконати рішення суду, то звернувся до виконавчої служби для примусового виконання рішення. У виконавчій службі відмовилися відкривати виконавче провадження мотивуючи тим, що пенсійний фонд має спеціальний статус і арештувати його рахунки та стягнути суму боргу не може ні державний ні приватний виконавець, незважаючи на рішення суду, яке набрало законної сили та порадили звернутися до Казначейства, оскільки у пенсійного фонду дефіцит бюджету, тому пенсії частково, а борги за рішеннями судів повністю сплачуються з державного бюджету.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №3

Іваненко звернувся до Військкомату щодо призначення пенсії за вислугу років. Ним було надано розрахункову книжку та довідку про щомісячні додаткові види грошового забезпечення для нарахування пенсії, з зазначенням основних видів грошового забезпечення та додаткових видів грошового забезпечення, які він отримував: а саме: основні види грошового забезпечення (посадовий оклад, надбавка за військове звання, надбавка за безперервну вислугу років), додаткові види грошового забезпечення (надбавки за виконання особливо важливих завдань, за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці, премія).

Військкомат звернувся до пенсійного фонду з поданням про призначення пенсії Іваненку.

Через півроку Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про перегляд його пенсії з дня призначення з врахуванням додаткових грошових витрат: грошової допомоги для оздоровлення, винагороди за тривалість безперервної військової служби, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та грошових премій відповідно до статей Дисциплінарного статуту ЗСУ. Іваненко пояснював додаткову довідку тим, що колишній працівник бухгалтерії був до нього неприязно налаштований, тому надав йому для призначення пенсії довідку не зі всіма показниками, які враховуються для призначення пенсії. Пізніше, він довідався від товаришів про те, що їм до довідки для призначення пенсії включали більше показників та звернувся до керівництва бухгалтерії за новою довідкою.

Пенсійний фонд відмовив Іваненку у перегляді розміру пенсії.
Ваша оцінка ситуації.

Задача №4

Іваненко звернувся за призначенням пенсії та отримав відмову, оскільки, на думку пенсійного фонду, у нього було недостатньо страхового стажу для зарахування до пільгового стажу відповідно до постанови Кабінету Міністрів України №202 від 31.03.1994 року періодів роботи на посадах головного енергетика підземного. Пенсійний фонд це пояснив тим, що посада головного енергетика є керівною посадою, а таким відповідно до згаданої постанови стаж в пільгових умовах не обраховують.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №5

Іваненко звернувся до пенсійного фонду з виконавчим листом, відповідно до якого пенсійний фонд повинен здійснювати йому перерахунок пенсії за декілька років з урахуванням виплачених сум та з подальшим перерахунком. Пенсійний фонд виплатив Іваненку суму коштів. Через вісім років у розмові з знайомим (з яким разом працювали у Чорнобилі під час аварії, який також має інвалідність 2 групи, пов'язану з Чорнобильською катастрофою) Іваненко

дізнався, що йому у 2014 році мали платити додаткову пенсію у відповідності з Законом України «Про державний бюджет на 2014 рік», а не відповідно до постанови Кабінету Міністрів України (відповідно до якої розмір пенсії був меншим). Іваненко звернувся до пенсійного фонду з заявою про перерахунок пенсії за 2014 рік, на що отримав відмову, мотивовану тим, що він пропустив трирічний строк звернення, якщо у нього були якісь питання до розміру пенсії. Пенсію він отримує щомісяця, отож був ознайомлений про її розмір, тому не є поважною причиною пропуску аргумент про розмову із знайомим, необхідно бути уважнішим до своєї пенсії і не чекати коли через майже десяток років хтось з знайомих роз'яснить. Крім того, пенсійний фонд для даної категорії пенсії фінансування отримав у розмірі, зазначеному у постанові Кабміну, а не закону про державний бюджет, тому причин доплачувати немає.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №6

Іваненко звернувся до Національної поліції (де працював) про формування і передачу ними до пенсійного фонду його документів для призначення йому пенсії за вислугу років. У Національній поліції йому відмовили, мотивуючи тим, що у нього недостатньо календарної вислуги для призначення пенсії за вислугу років. Іваненко поскаржився до Міністерства внутрішніх справ на бездіяльність Національної поліції наголосивши, що Національна поліція в даних правовідносинах є лише «кур'єром», який має доставити документи до пенсійного фонду і все. Крім того, Іваненко вважає, що Національна поліція невірно тлумачить законодавство, оскільки згідно Конституції України заборонено звуження змісту та обсягу встановлених соціальних гарантій, тому для обчислення його вислуги років мають братися норми законодавства, які діяли, коли він вступав на службу, а не ті, які діють зараз.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №7

Іваненко отримував пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб звільнених з військової служби та деяких інших осіб», був ветераном органів внутрішніх справ. Після працевлаштування на посаді охоронця у районному управлінні освіти пенсійний фонд припинив виплачувати пенсію, мотивуючи тим, що працюючий пенсіонер не може отримувати зараз пенсію. Пізніше Конституційний Суд України визнав неконституційною норму ч.1 ст.54 згаданого Закону, після чого Іваненку поновили виплату пенсії, але за минулий період пенсію не нарахували.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №8

Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про перерахунок довічного грошового утримання судді, надавши довідку про грошове утримання судді, який зараз обіймає посаду аналогічну його посаді. Пенсійний фонд відмовив у перерахунку, зазначивши, що грошове утримання судді, яка зараз працює, встановлено з врахуванням того, що суддя, яка його отримує пройшла атестацію. Оскільки Іваненко не проходив атестацію і не працював суддею три роки після атестації, то він не може отримувати довічне грошове утримання судді, розраховане з показників для атестованого судді.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №9

Іваненко подав у відставку з посади судді, при призначенні йому довічного грошового утримання пенсійним фондом враховано суддівський стаж 27 років. Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про перегляд призначеного довічного грошового утримання, а саме: дорахувати два роки суддівського стажу за період коли Іваненко працював адвокатом у адвокатській колегії. Також Іваненко зауважив, що йому довічне грошове утримання мало б рахуватися у розмірі 90 відсотків грошового утримання діючого судді, а не 64 відсотки, як порахував пенсійний фонд.

Пенсійний фонд відмовив у перегляді довічного грошового утримання зазначивши, що Іваненко вже тривалий час мав право на відставку, але вирішив скористатись саме зараз, тому і застосовується законодавство, яке діє зараз, а не будь-яке законодавство яке діяло протягом часу, коли суддя набув права на відставку. Іваненко не може сам вибирати те законодавство, яке йому більше подобається, а має враховувати умови того законодавства, яке чинне на дату звернення до пенсійного фонду.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №10

Іваненко працював у прокуратурі спочатку рік стажистом слідчого прокуратури, потім слідчим прокуратури, брав участь у воєнних діях в Афганістані (має посвідчення особи з інвалідністю війни 2 групи), та 25 років роботи суддею у різних судах. Іваненко вийшов у відставку та звернувся до пенсійного фонду для отримання довічного грошового утримання судді. Пенсійний фонд оформив довічне грошове утримання (врахував стаж роботи на суддівських посадах) та припинив виплату пенсії по інвалідності.

Іваненко не погодився з таким рішенням пенсійного фонду, оскільки вважає, що пенсійний фонд прийняв незаконне рішення про припинення йому пенсії по інвалідності (він про це пенсійний фонд не просив, пенсійний фонд прийняв таке рішення і навіть не повідомив Іваненка про це) а також Іваненко вважає, що пенсійний фонд порушив його права і невірно розрахував розмір довічного грошового утримання, не врахувавши до суддівського стажу періоди (80ті-90ті роки) його роботи в прокуратурі. Пенсійний фонд відмовився переглядати свою позицію і запевнив Іваненка, що вони його прав ні в якій частині не порушили.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №11

Іваненко має посвідчення учасника ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС та є особою, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи. Він звернувся до пенсійного фонду за

призначенням пенсії за віком із зниженням пенсійного віку та надав довідку про заробітну плату (дата видачі довідки 1995 року). Працівник пенсійного фонду прийшов до правонаступника підприємства, на якому працював Іваненко у 1986 році для перевірки даних у довідці і виявив відсутність на час перевірки первинних документів по Іваненку (табелі обліку робочого часу, кадрові та бухгалтерські документи про відрядження до Чорнобиля, відомості про нарахування заробітної плати із підвищенням, пов'язаним із відрядженнями, інші документи, з яких можна встановити населений пункт та період відрядження Іваненка. Правонаступник повідомив, що документи, які видавались підприємством, яке ліквідовано він не може ні підтвердити ні спростувати, всю кадрову і бухгалтерську документацію від підприємства отримали по акту прийому-передачі, в якому не значаться документи по Іваненку, тому звинувачувати правонаступника у недбалому зберіганні документів немає підстав.

Оскільки через відсутність первинних документів неможливо встановити дійсність довідки, пенсійний фонд відмовив у призначенні пенсії.

Іваненко написав скаргу-вимогу до пенсійного фонду про перегляд їх позиції, мотивуючи тим, що ще давніше, коли він оформляв посвідчення ліквідатора, то комісія розглядала всі документи, якими необхідно було підтвердити статус ліквідатора і знайшла їх достатніми для видачі посвідчення, а що через тривалий час документи не збереглися у його роботодавця та не були передані правонаступнику, його вини немає і нести негативні юридичні наслідки він не повинен.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №12

Іваненку встановлена інвалідність внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби по ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і він отримував пенсію по інвалідності відповідно до Закону України «Про статус і соціальний

захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про переведення його на пенсію по інвалідності відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Пенсійний фонд відмовив, мотивуючи тим, що інвалідність він отримав не внаслідок військових дій (контузії, каліцтва, поранення), тому немає підстав призначати йому пенсійне забезпечення відповідно до «військового закону».

Ваша оцінка ситуації.

Задача №13

Іваненко не погодився з тим, як пенсійний фонд обчислив йому як ліквідатору ЧАЕС заробітну плату для призначення пенсії. Іваненко звернув увагу на те, що начальницькому і рядовому складу органів внутрішніх справ, які були задіяні на роботах із ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, оплату праці здійснювали у кратному розмірі, а йому при призначенні пенсії врахували довідку про заробітну плату, в якій відсутня кратність оплати праці. Пенсійний фонд повідомив, що на Іваненка поширює дію наказ МВС СРСР від 19.03.1984 №090 «Положення про грошове утримання рядового і начальницького складу ОВС», кратність у зарплаті була можлива у виняткових випадках, тому автоматично йому нараховувати кратність немає підстав, оскільки доказів наявності винятковості обставин, які б зумовили нарахування саме йому заробітної плати саме в кратному розмірі він не надав, все йому розраховано вірно і підстав застосовувати інше законодавство немає підстав.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №14

Іваненко проживав у Луганській області, та як внутрішньо переміщена особа став на облік у Івано-Франківській області у пенсійному фонді. Ще перебуваючи в Луганській області Іваненко виграв у суді справу проти пенсійного фонду, суд задовольнив його

вимоги та зобов'язав пенсійний фонд у Луганській області перерахувати та виплатити йому пенсію, виходячи з більших показників. Виконати рішення суду пенсійний фонд у Луганській області не встиг. Іваненко звернувся до пенсійного фонду у Івано-Франківській області з запитом про те, чому досі не виконується рішення суду щодо перерахунку та виплати йому пенсії у більшому розмірі.

Пенсійний фонд у Івано-Франківській області відповів, що паперової пенсійної справи від пенсійного фонду Луганської області до них не надходило, тому у них немає підстав для перерахунку пенсії, по тій пенсії, яку призначили у пенсійному фонді Івано-Франківської області рішення суду про перерахунок немає.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №15

Іваненко отримував пенсію відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». У 2014 році Законом України «Про державний бюджет на 2014 рік» було передбачено певні обмеження щодо застосування статей згаданого Закону з посиланням на постанову Кабінету Міністрів України «Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про те, що його права порушуються при застосуванні даної постанови. Пенсійний фонд у відповідь повідомив, що закон про державний бюджет також закон і він є спеціальним в частині використання бюджетних коштів, а «чорнобильські пенсії» виплачуються за рахунок бюджетних коштів. Крім того, поки постанову Кабінету Міністрів України не скасують чи не визнають неконституційною, пенсійний фонд буде її застосовувати.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №16

Іваненко є учасником ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, присвоєна довічно друга група інвалідності. Причина інвалідності: захворювання, пов'язане з роботами по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, має статус особи з інвалідністю війни 2 групи, отримує пенсію по інвалідності відповідно до Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Іваненко звернувся до пенсійного фонду з заявою про надання йому розрахунку належної йому як особі з інвалідністю ЧАЕС та війни державної пенсії, розрахованої з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року та надати письмову відповідь з детальним розрахунком перерахунку його державної пенсії, з обов'язковою перевіркою на відсутність дискримінації при нарахуванні та виплаті цієї пенсії та реалізації наданого статтями 16 та 17 Конституції України права на особистий соціальний захист; нараховувати та виплачувати належну йому державну пенсію в розмірі більшому з розрахунків нарахування з урахуванням різних підстав отримання такої пенсії.

Пенсійний фонд повідомив Іваненка, що самого рішення Конституційного Суду України недостатньо для врегулювання пенсійних правовідносин і поки не будуть прийняті на виконання рішення КСУ відповідні нормативно-правові акти чи внесені зміни до діючих, пенсійний фонд не зобов'язаний виконувати рішення КСУ. Тому особи, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї під час проходження дійсної строкової служби, набудуть право на обчислення розміру пенсії відповідно до частини третьої статті 59 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та пункту 9-1 постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1210 «Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали

внаслідок Чорнобильської катастрофи» після внесення відповідних змін до зазначених нормативно-правових актів.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №17

Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про призначення йому пенсії відповідно до ст.59 Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати. Пенсійний фонд відмовив у задоволенні заяви, мотивуючи тим, що участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Іваненко приймав не під час проходження дійсної військової служби.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №18

Іваненко має 38 років стажу, з яких останні 15 років працював на посаді судді, а до того у виконкомі міськради та райдержадміністрації. Іваненко звернувся до пенсійного фонду з заявою про призначення йому пенсії державного службовця та надав довідки про доходи за період роботи суддею. Пенсійний фонд відмовив у призначенні пенсії державного службовця, зазначивши, що з 2015 року пенсії державним службовцям не призначаються, крім того, навіть якби і призначалися, то доходи на суддівській посаді можуть враховуватися для обчислення довічного грошового утримання судді. Також пенсійний фонд повідомив, що стаж роботи Іваненка в органах місцевого самоврядування не зараховується до стажу державної служби.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №19

Іваненко для оформлення пенсії державного службовця надав до пенсійного фонду довідку про доходи, де була зазначена матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань. Пенсійний фонд не врахував цю допомогу при обчисленні пенсії, мотивуючи тим, що ця допомога не має систематичного характеру.

Іваненко довів у суді своє право на отримання пенсії, розрахованої з врахуванням даної допомоги та звернувся до пенсійного фонду з заявою про виконання рішення суду у добровільному порядку. Пенсійний фонд на виконання рішення суду здійснив перерахунок пенсії з врахуванням матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, а саме: врахував 1/12 розміру допомоги.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №20

При проведенні звірок електронних реєстрів різних видів соціального страхування не підтвердився стаж роботи та дохід Іваненка на роботі за сумісництвом у ТОВ «Мрійник». Переплата пенсії за всі роки її одержання становила близько 100 тис грн. і пенсійний фонд прийняв рішення утримувати з пенсії щомісячно по 20 відсотків до повного погашення. Іваненко звернувся до пенсійного фонду з вимогою припинити відрахування і повернути вже відраховане за один місяць, оскільки він не розуміє чому він має розплачуватися за халатність працівників пенсійного фонду та недосконалість електронних реєстрів. Особисто він ніколи не стверджував, що працював у ТОВ «Мрійник», поняття не має що це за організація і чому по даних персоніфікованого обліку застрахованих осіб у пенсійному фонді він там числився, у трудовій книжці немає запису про його роботу там, і взагалі, він не зобов'язаний контролювати пенсійний фонд на предмет того, яка інформація про нього є в електронних базах, а якби кого з працівників пенсійного фонду притягли до відповідальності (бажано, кримінальної) та вирахували із його зарплати цей борг, то і порядку було б більше.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №21

Іваненко отримував пенсію за віком та після переїзду на постійне місце проживання до Гваделупи у 2005 році пенсія йому в Україні була виплачена за 6 місяців. Після чого виплата пенсії була

припинена. Через 15 років Іваненко звернувся до пенсійного фонду із вимогою виплатити йому пенсію за весь період після припинення а також здійснювати в подальшому щомісячну виплату пенсії. Він також повідомив, що якщо пенсійний фонд відмовить йому у вимозі чи виплатить за менший період (наприклад, останні три роки), то він звернеться до суду про стягнення всієї суми заборгованості невикраденої пенсії, а також пені, інфляційних, трьох відсотків річних, а також стягнення моральної шкоди 100 тис. грн та витрат на адвоката.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №22

Іваненко звернулася до пенсійного фонду із вимогою переглянути розмір її пенсії з врахуванням того, що її пенсія за вислугу років була призначена у 2010 році, коли коефіцієнт страхового стажу становив 1,35 відсотка, а дохід брався за 60 календарних місяців страхового стажу підряд до 1 липня 2000 року (1987-1991) та весь дохід за період після 1 липня 2000 року (2007-2009). Після пенсійної реформи у 2017 році коефіцієнт страхового стажу став дорівнювати 1 відсотку, і хоч розмір пенсії після цього не став меншим, але станом на дату звернення Іваненко наполягає, щоб зараз цей коефіцієнт повернули до колишнього значення 1,35 відсотка. Також Іваненко повідомила, що після призначення пенсії вона офіційно працювала весь час (понад 15 років) і (оскільки дохід за 1987-1991 роки є для неї не вигідним у розрахунку пенсії) просить перерахувати її пенсію без врахування доходу за 60 місяців підряд до 2000 року.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №23

Іваненку при призначенні пенсії за віком було враховано дохід за 60 календарних місяців підряд до 2000 року, доходів після 1999 року як і офіційної трудової діяльності у Іваненка не було. Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про перерахунок йому пенсії з врахуванням доходів за 24 календарних місяці перед

зверненням за пенсією, оскільки він у розмові з бувшими колегами дізнався, що середньомісячний заробіток за ці роки вигідніше брати у розрахунок пенсії. Пенсійний фонд відмовив у задоволенні заяви, мотивуючи тим, що нинішнє законодавство не передбачає таких оптимізацій.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №24

Іваненко виграв у суді справу за позовом до пенсійного фонду, та відповідно до рішення суду у цій справі пенсійний фонд повинен перерахувати пенсію, виплатити заборгованість та щомісяця сплачувати пенсію у більшому розмірі. Рішення набрало чинності, Іваненко помер, не встигнувши отримати виконавчі документи по цій справі. Іваненко за життя склав заповіт, відповідно до якого все майно, яке належало йому він заповідає своїй племінниці, що з ним проживала. Після смерті Іваненка племінниця вступила у спадщину та ще не оформила у нотаріуса свідоцтво про право на спадщину. Племінниця Іваненка звернулася до пенсійного фонду для отримання коштів за рішенням суду. Пенсійний фонд відмовив їй зазначивши, що виконавчих документів по рішенням суду у неї немає, у рішенні суду вона не є строною у справі, свідоцтва про право на спадщину, у якому була б зазначена конкретна сума боргу пенсійного фонду, яка успадковується немає, тому вона немає жодних підстав очікувати від пенсійного фонду якихось виплат.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №25

Іваненко при призначенні пенсії надав довідку про заробітну плату за 1994-1999 роки. Через 15 років він у розмові із знайомим юристом довідався, що пенсійним законодавством передбачена оптимізація доходів при призначенні пенсії (можна обрати певні періоди, враховуючи те, який коефіцієнт заробітної плати буде, можна прибрати не вигідні періоди, які занижують загальний коефіцієнт заробітної плати, з врахуванням максимальних обмежень періоду по тривалості страхового стажу тощо). Іваненко

звернувся до пенсійного фонду з вимогою провести аудит його пенсійної справи на предмет максимально вигідного варіанту обчислення пенсії, надання йому консультації щодо максимально вигідних періодів його заробітної плати до 2000 року, він готовий надати інформацію про його заробітну плату за весь період його трудової діяльності, який не ввійшов до персоніфікованого обліку застрахованих осіб. Пенсійний фонд йому відмовив у задоволенні заяви мотивуючи тим, що про оптимізацію доходів для призначення пенсії треба думати при призначенні пенсії, а коли пенсія вже призначена, то можна її перераховувати не частіше ніж через два роки після призначення чи попереднього перерахунку пенсії із врахуванням доходів, які отримував у цьому проміжку часу, а перераховувати пенсію виходячи з доходів, які отримував років 20-ть тому, немає підстав.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №26

Іваненко отримував пенсію в Україні та через деякий час переїхав на постійне місце проживання до Сомалі. Пенсійний фонд припинив виплату пенсії (заплативши за 6 місяців перед припиненням виплати пенсії). Іваненко оформив довіреність на двоюрідного брата, який постійно проживає в Україні, про представництво його інтересів у пенсійному фонді з усіх питань, які стосуються його пенсійного забезпечення, для чого надає йому право, зокрема, та не обмежуючись правом підписувати та подавати заяви, скарги до пенсійного фонду, звертатися до суду тощо. Двоюрідний брат Іваненка звернувся до пенсійного фонду із заявою про поновлення Іваненку виплати пенсії, а також виплату пенсії за весь попередній період, протягом якого йому було припинено виплату пенсії. Пенсійний фонд у відповідь написав двоюрідному брату Іваненка, що відповідно до положень пенсійного фонду із заявами може звертатись або особисто пенсіонер або його законний представник, а двоюрідний брат Іваненка представляє його інтереси не на підставі закону, а на

підставі довіреності, тому він не може від імені Іваненка звертатися до пенсійного фонду з пенсійних питань.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №27

Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про перерахунок його пенсії враховуючи індексацію у зв'язку з підвищенням рівня інфляції. Пенсійний фонд роз'яснив Іваненку, що Кабінетом Міністрів України не визначено його пенсію об'єктом, який підлягає індексації у зв'язку із інфляцією, оскільки його пенсія розраховувалась з врахуванням прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Іваненко зазначив, що купівельна спроможність розміру пенсії залежна не від прожиткового мінімуму, а від індексу інфляції, тому не можна не враховувати цього факту, безпідставно підмінюючи одні причинно-наслідкові зв'язки на інші.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №28

Іваненко працював 20 років кореспондентом у газеті «Новини від Марини», після досягнення пенсійного віку та маючи загальний стаж роботи 40 років Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про призначення йому пенсії як державному службовцю. Пенсійний фонд призначив йому пенсію за віком на загальних підставах. Іваненко написав скаргу до пенсійного фонду, вимагаючи оформити йому пенсію державного службовця, оскільки він знає, що стаж журналіста прирівнюється до стажу державної служби, крім того, призначати пенсію за віком на загальних підставах він не просив.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №29

Іваненко оформив пенсію за вислугу років відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Досягнувши загальновстановленого пенсійного віку, він перейшов на пенсію за

віком відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», але ознайомившись із умовами розрахунку пенсії за віком, Іваненко зауважив, що для обчислення пенсії був використаний показник середньої заробітної плати (доходу), з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року звернення за призначенням пенсії за вислугу років. Іваненко зауважив, що це було десять років тому, а нову пенсію за віком він оформив цього року, тому показники середньої заробітної плати (доходу), з якої сплачено страхові внески мають враховуватися на умовах, які діють на час призначення пенсії за віком, а не братися станом на час, коли він призначав пенсію за вислугу років. Пенсійний фонд звернув увагу Іваненка, що він не первинно оформив пенсію, а перейшов з одного виду на інший, на що Іваненко відповів, що якби він в дитинстві отримував пенсію по втраті годувальника, а потім досягнувши пенсійного віку оформляв пенсію за віком, то невже йому взяли б в розрахунок показники середньої заробітної плати, які були в його дитинстві тільки тому, що він раніше отримував пенсію, обчислену з таких показників?

Ваша оцінка ситуації.

Задача №30

Іваненко проживав в Україні та отримував пенсію по інвалідності 2-ї групи відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Через деякий час Іваненко вирішив переїхати на постійне місце проживання до Республіки Молдова та звернувся до пенсійного фонду із заявою, щоб йому перераховували пенсію до країни його нового місця проживання та надав нові реквізити. Пенсійний фонд відмовив у задоволенні заяви мотивуючи тим, що Іваненко не є належним суб'єктом, який має звертатися до пенсійного фонду з цим питанням.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №31

Іваненко отримував пенсію за віком і з часом дізнався від сусідів, що ті, хто мають статус «дитина війни» недоотримують від пенсійного фонду пенсії, але якщо звертаються до суду, то суд підтримує їх і пенсійний фонд потім за рішенням суду здійснює доплату. Іваненко також вирішив звернутися до суду, та через проблеми зі здоров'ям декілька разів відкладав це питання. На його прохання адвокат склав позов та подав до суду, але до відкриття провадження у справі Іваненко помер. Його донька звернулася до адвоката, щоб той представляв тепер в суді у цій справі її інтереси, як однієї із спадкоємців Іваненка. Адвокат роз'яснив їй, що оскільки Іваненко не встиг за життя виграти справу у суді, то вона не може бути спадкоємцем цієї пенсійної виплати, оскільки такої виплати не було сформовано за життя Іваненка. Донька Іваненка має сумніви, що адвокат компетентний у пенсійних питаннях, адже Іваненко за життя встиг звернутися до суду з вимогою, з якої чітко вбачається його волевиявлення отримати пенсію у більшому розмірі і у разі, якщо суд прийде до висновку, що Іваненко мав право на пенсію у більшому розмірі, то є всі підстави включати до спадщини заборгованість із нарахування та виплати пенсії до дня смерті Іваненка.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №32

Іваненко виконував обов'язки в зоні проведення АТО та отримав бойове поранення, йому була встановлена 2-га група інвалідності, причина інвалідності – поранення, пов'язані із захистом Батьківщини. Коли Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про призначення йому пенсії по інвалідності другої групи, у пенсійному фонді йому відмовили призначати пенсію, оскільки у нього було недостатньо страхового стажу для призначення пенсії по інвалідності. Іваненко повторно звернувся до пенсійного фонду із вимогою призначити пенсію, наголосивши, що його від роботи відрядили до зони АТО, він отримав трудове

каліцтво, тож йому мають призначити пенсію по трудкаліцтву відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення» і там немає такої вимоги про наявність страхового стажу як у Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Ваша оцінка ситуації.

Задача №33

Іваненко, досягнувши пенсійного віку, звернувся до пенсійного фонду для призначення пенсії за віком. Пенсійний фонд відмовив йому у призначенні пенсії за віком у 60 років зазначивши, що йому не вистачає декількох років стажу, оскільки запис в трудовій книжці про два роки роботи на початку його трудової діяльності немає підстав зараховувати через помилки при заповненні трудової книжки, а саме: інформація про ці два роки роботи занесена до трудової книжки на підставі довідки, дата видачі якої пізніше ніж дата запису, а також у довідці відсутня підстава видачі цієї довідки. Іваненко розшукав своїх бувших колег, з якими розпочинав трудову діяльність, але оскільки вони проживали у інших населених пунктах і через погане самопочуття не могли приїхати до Іваненка та свідчити про спільну роботу, вони передали нотаріально завірені заяви про те, що вони підтверджують спільну роботу з Іваненком у той період у одній організації та підтверджують справжність і достовірність інформації, яка занесена до трудової книжки Іваненка. Пенсійний фонд відмовився враховувати спірні роки до стажу, оскільки таким чином стаж на підставі показів свідків не встановлюється. Іваненко звернувся вчергове до пенсійного фонду з вимогою призначити йому пенсію за віком, зазначивши, що не вбачає підстав ще якимось чином доводити спірні роки стажу і не повинен доводити очевидні факти, вбачає в діях працівників пенсійного фонду зловживання правом, та якщо пенсійний фонд має якісь сумніви, то нехай самостійно звертається до його роботодавців (їх правонаступників) і з'ясовує незрозумілі для пенсійного фонду факти, і у разі встановлення

неправдивої інформації тільки з того часу матиме право припинити йому виплату пенсії та матиме право пред'явити регресну вимогу до його роботодавця, який в документах зазначив неправдиву інформацію. Сам Іваненко трудову книжку не заповнював, довідок не писав, тому не повинен зазнавати негативних наслідків через те, що пенсійному фонду здаються підозрілими окремі записи в його трудовій книжці.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №34

Іваненко досягнувши пенсійного віку оформила пенсію за віком. Через декілька років їй припинилася виплата пенсії та надійшов лист від пенсійного фонду про те, що їй необхідно повернути пенсію за останній місяць, яку вона одержала, оскільки вона нещодавно працевлаштувалась до прокуратури на посаду, яка унеможлиблює одночасне отримання пенсії і заробітної плати. Іваненко написала заяву про те, що вона не має наміру повертати кошти пенсійному фонду. Пенсійний фонд наголосив, що у разі неповернення у добровільному порядку пенсії за один місяць, пенсійний фонд буде змушений звернутися до суду за примусовим стягненням з пенсіонера, який приховав від пенсійного фонду факт працевлаштування, щоб і далі отримувати кошти з пенсійного фонду, а також Іваненко доведеться сплатити судові витрати і послуги адвокати. Іваненко у відповідь зазначила, що якщо пенсійний фонд і надалі її звинувачуватиме у введенні в оману, то вона звернеться з позовом про відшкодування моральної шкоди за такий психологічний тиск на неї і безпідставні звинувачення, адже вона офіційно працевлаштована, інформація по ній мала бути внесена її роботодавцем до персоніфікованого обліку у пенсійному фонді, і якщо в пенсійному фонді не знають в одному кабінеті інформації, якою володіють в іншому кабінеті, то це їхні недопрацювання, і вона не має нести за це відповідальність.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №35

Іваненко отримувала пенсію по інвалідності 2-ої групи з дитинства. Після смерті батька вона звернулась до пенсійного фонду із заявою про переведення її на пенсію по втраті годувальника. У пенсійному фонді їй повідомили, що вона може перейти на інший вид пенсії за умови, якщо надасть докази того, що вона могла мати групу інвалідності з дитинства до досягнення повноліття. Іваненко звернулась до МСЕК, але там їй повідомили, що у 1965 році, коли вона оформляла в МСЕК статус особи з інвалідністю з дитинства, не існувало форми медичної довідки ф.157-2/0, яку вимагає пенсійний фонд, і взагалі, на думку МСЕК, пенсійний фонд занадто прискіпливо поставився до її документів при вирішенні питання переводу з одного виду пенсії на інший, зважаючи на достатню кількість інформації у документах Іваненко.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №37

Іваненко призначено пенсію як державному службовцю, через деякий час Іваненко виявила, що не всі складові її доходу за 24 календарні місяці перед зверненням за пенсією були враховані при обчисленні пенсії, а саме, не були враховані складові інших виплат у означеному періоді: відпускні, надбавка за особливі умови служби в митних органах, надурочні, лікарняні, відрядження, індексація заробітної плати, матеріальні допомоги. Пенсійний фонд відмовив у перерахунку пенсії зазначивши, що наразі не передбачена законодавством можливість перерахунку пенсії державного службовця, тому або вона отримує і далі призначену їй пенсію державного службовця, або, якщо має бажання, щоб їй в обчислення пенсії були враховані і ці додаткові показники, то може перевестися на інший вид пенсії (за віком), але її розмір буде меншим (навіть з врахуванням додаткових показників), ніж пенсія державного службовця, яку вона зараз отримує. Тому їй вигідніше нічого не змінювати і задовольнитись призначеною пенсією.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №38

Іваненко працював на посаді державного службовця та загинув у ДТП. Його дружина звернулась до пенсійного фонду із заявою про призначення їй пенсії по втраті годувальника на їхніх двох малолітніх дітей, відповідно до Закону України «Про державну службу». У пенсійному фонді їй повідомили, що хоч на час смерті Іваненка діяв ще старий Закон України «Про державну службу», але на час звернення його вдови вже діє новий Закон України «Про державну службу» відповідно до якого пенсії державним службовцям, членам сім'ї, які були на утриманні померлих державних службовців та мають право на пенсію по втраті годувальника, призначаються відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Вдова Іваненка заперечила аргументуючи тим, що її чоловік вже тривалий час працював на посадах, які віднесені до посад державних службовців і її діти мають право на пенсію у більшому розмірі, ніж пенсія по втраті годувальника на загальних засадах.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №39

Іваненко у 1980 році вийшла заміж за громадянина Монголії і переїхала жити до нього до Монгольської Народної Республіки, там працювала 10 років на різних посадах на металургійному виробництві, потім розлучилась з чоловіком та повернулась до України, де і працювала до пенсії. При призначенні пенсії Іваненко виявила бажання долучити довідку про її заробітну плату за період роботи у Монгольській Народній Республіці з 1984 по 1989 роки, оскільки в металургійному виробництві були і важкі умови праці і високі заробітки, які давали вигідний коефіцієнт заробітної плати при розрахунку пенсії. У пенсійному фонді їй відмовили враховувати заробітну плату за даний період та повідомили, що це можливо тільки якщо вона надасть докази, що у ці роки вона здійснювала відрахування соціальних внесків до Пенсійного Фонду України. Іваненко заперечила, звернувши увагу працівників

пенсійного фонду на неможливість виконання їх вимоги хоча б тому, що установа з назвою «Пенсійний Фонд України» у 80-х роках не існувала.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №40

Іваненко перебувала у центрі зайнятості на обліку як безробітна чотири роки, з яких перші два роки також отримувала допомогу по безробіттю. Через два з половиною роки після того, як Іваненко стала на облік у центрі зайнятості, вона отримала статус особи з інвалідністю другої групи та оформила пенсію по інвалідності відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Іваненко звернула увагу, що їй страховий стаж обчислено за час перебування на обліку у центрі зайнятості не повністю, а тільки перші два роки. У пенсійному фонді пояснили, що до страхового стажу відноситься тільки той період безробіття, коли вона отримувала допомогу по безробіттю, той факт, що вона перебувала на обліку не впливає на обчислення стажу якщо немає виплати допомоги. Іваненко не погодилась з таким поясненням та наголосила, що вона перебуваючи на обліку в центрі зайнятості не займалася трудовою діяльністю, але була в активному пошуку роботи, так само як і в період отримання допомоги по безробіттю, а інакше який сенс бути зареєстрованим в центрі зайнятості, якщо наслідки такі самі як і у незареєстрованих у центрі зайнятості осіб.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №41

Іваненко виїхала на постійне місце проживання до Судану та досягнувши пенсійного віку звернулась через представника із нотаріально посвідченою та апостильованою заявою про призначення пенсії за віком та долучила пакет нотаріально посвідчених копій документів: копія закордонного паспорту громадянки України, трудової книжки, диплома про освіту. Пенсійний фонд листом повідомив Іваненко про необхідність

надання заяви на призначення пенсії відповідно до зразка, встановленого додатком №2 до Порядку №22-1, а також надати документ про місце проживання в Україні. Іваненко у відповідь надіслала вимогу про те, щоб їй призначили пенсію на підставі поданої нею раніше з пакетом документів заяви про призначення пенсії за віком, та зауважила, що її заява про призначення пенсії у довільній формі містить за змістом всі необхідні елементи, які вона має повідомити пенсійному фонду, відповідно до розробленого пенсійним фондом зразку у додатку №2, а довідка про проживання в Україні не є документом, який відповідно до пенсійного законодавства має надаватися особою, що має намір отримати пенсію відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Ваша оцінка ситуації.

Задача №42

Іваненко отримав від пенсійного фонду листа про те, що за результатами камеральної перевірки пенсійних справ виявлено, що довідка про заробітну плату за 60 календарних місяців підряд за 1994-1999 роки не підтверджується первинними документами роботодавця. Вірніше, первинні документи відсутні (не передавалися на зберігання до архіву при ліквідації роботодавця), але навіть виходячи з тих даних, якими володіє пенсійний фонд, зрозуміло, що довідка про доходи Іваненка не відповідає дійсності. Так, за даними, якими володіє пенсійний фонд, роботодавець Іваненка у 1994 році за 3 квартал по всьому підприємству мав фонд оплати праці 850 грн. щомісяця, а відповідно до довідки про доходи, у Іваненка заробітна плата за місяць складала 900 грн., а він не був єдиним працівником, і такі розбіжності по всіх кварталах за весь період з 1994 по 1999 рік. Коли були запроваджені у 2000 році персоніфіковані дані, то з них вбачається, що заробітна плата Іваненка складала у 2000 році 120 грн. на місяць. Виходячи з цього, пенсійний фонд прийняв рішення інформацію про заробітну плату Іваненка з 1994 по 1999 роки вважати такою, що дорівнює нулю,

перерахувати пенсію, відповідно пенсію, нарахувати переплату пенсії 485 тис. грн. та відраховувати із нової пенсії Іваненка до повного погашення ним боргу. Іваненко подав вимогу до пенсійного фонду негайно припинити відрахування із пенсії та повернути колишній розмір пенсії.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №43

Іваненко звернувся до пенсійного фонду за тиждень до свого ювілею та надав всі необхідні документи, йому було призначено пенсію за віком з дня досягнення 60-ліття але у дещо меншому розмірі, ніж він очікував. На запит Іваненка пенсійний фонд пояснив, що йому при обчисленні пенсії не враховано в загальній сукупності п'ять років трудового стажу. Оскільки деякі записи в трудовій книжці містять виправлення, є дописки іншим кольором пасти, в одному записі відсутній номер наказу про звільнення. Іваненко обурився тим, що він заздалегідь подав документи, а пенсійний фонд не проявив зацікавленості у встановленні істини, (якщо записи в трудовій книжці викликали сумніви), не звернувся з уточнюючими запитами до роботодавців Іваненка, записи яких були некоректними тощо. Пенсійний фонд відповів, що Іваненко мав бути зацікавленим як ніхто у врахуванні всіх періодів трудової діяльності до страхового стажу та належного оформлення. Іваненко мав трудову книжку «на руках», тому мав можливість почитати свою трудову книжку, звернути увагу на всі ті неточності і самостійно зробити запити до своїх роботодавців, щоб ті підтвердили всі ті виправлення і неточності, які були в трудовій книжці, а не просто все віддати в пенсійний фонд та не проявляти цікавості до своїх документів.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №44

Іваненку пенсійний фонд відмовив у призначенні пенсії за віком, оскільки у нього було недостатньо страхового стажу для того, щоб отримати пенсію за віком у 60 років. Іваненко звернувся

із заявою до пенсійного фонду про перегляд їхнього рішення про відмову і прийняття рішення про призначення йому пенсії, оскільки пенсійний фонд помилково не зарахував сім років його роботи у ТОВ «Промінь надії», з врахуванням яких у нього буде достатньо стажу для призначення зараз пенсії за віком.

Пенсійний фонд пояснив, що відсутні підстави зараховувати ці сім років роботи до страхового стажу, оскільки він працював у ТОВ «Промінь надії» за сумісництвом. Іваненко наголосив, що страховий стаж – період діяльності за який сплачено страхові внески до пенсійного фонду у розмірі, не меншому мінімального страхового внеску. Іваненко за основним місцем роботи отримував заробітну плату, яка у декілька разів перевищувала мінімальну заробітну плату, і з неї своєчасно та в повному обсязі сплачувався єдиний внесок на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Також працюючи за сумісництвом він отримував заробітну плату, яка також перевищувала мінімальну заробітну плату, і з неї також сплачувався єдиний внесок на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування в повному обсязі. Тобто якби ці роботи виконувало дві людини, то пенсійний фонд кожному з них зарахував би страховий стаж за ці періоди в повному обсязі. Таким чином, пенсійний фонд отримав страхові внески в достатньому розмірі, щоб зарахувати страхові стажі на обох роботах в повному обсязі. Тому Іваненко вимагає переглянути рішення про відмову та прийняти рішення про призначення йому пенсії за віком.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №45

Іваненко звернувся до пенсійного фонду для призначення йому пенсії по інвалідності другої групи. Через 12 років у розмові з друзями він з'ясував, що вони отримують пенсійне забезпечення у більшому розмірі. Іваненко звернувся до пенсійного фонду за відповідними роз'ясненнями, навівши конкретні приклади своїх колег, також осіб з інвалідністю війни 2 групи, які також у цьому

пенсійному фонді отримують пенсію у більшому розмірі та зазначив їх прізвища. Як з'ясувалося, такі розбіжності виникли тому, що його товариші отримують пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», а Іваненко отримує пенсію відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Іваненко написав заяву про переведення його на пенсію по інвалідності відповідно до «військового закону» та перерахувати пенсію за попередній період і здійснити доплату. Пенсійний фонд повідомив, що з дати подачі заяви його переведуть на новий вид пенсії, а за попередній період перерахунку не буде. Треба було при призначенні пенсії чіткіше формулювати, який саме вид пенсії й по якому закону хочете отримати.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №46

Іваненко захворів на невиліковну хворобу та порадившись із дружиною вирішили звернутися до Центру реконструктивної та відновної медицини щодо застосування допоміжних репродуктивних технологій, у зв'язку з чим було здійснено кріоконсервацію біологічного матеріалу, необхідного для подальшого запліднення.

Через два роки після смерті Іваненка, його дружина за допомогою репродуктивних технологій з використанням біологічного матеріалу покійного чоловіка завагітніла та народила дочку. Вона звернулась до пенсійного фонду для отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Пенсійний фонд відмовив їй у призначенні пенсії по втраті годувальника мотивуючи тим, що дитина народилась після спливу десяти місяців від дня смерті Іваненка, а тому не отримала право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №47

Іваненко звернувся до пенсійного фонду із заявою про призначення пенсії за віком на пільгових умовах за Списком №2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах. Іваненко до заяви долучив довідки від своїх роботодавців про те, що він працював на посадах газорізальника, електрозварника ручного зварювання та електрогазозварювальника, також надав копії наказів роботодавців, якими затверджено результати атестації, якими підтверджено право електрогазозварювальника та електрозварника ручного зварювання на пільгове пенсійне забезпечення за Списком №2. Іваненко також працював на посаді електрозварювальника у ТОВ «Мередіана». Пенсійний фонд відмовив у пільговому призначенні пенсії, мотивуючи відсутністю необхідної тривалості пільгового стажу, оскільки записи в трудовій книжці про стаж роботи Іваненка у ТОВ «Мередіана» не підтверджені первинними документами про пільговий стаж. Іваненко зауважив, що він надав уточнюючу довідку від ТОВ «Мередіана» про пільговий стаж. На що пенсійний фонд відповів, що оскільки уточнююча довідка не підтверджується первинними документами Товариства, то вона не має жодного юридичного значення (працівник пенсійного фонду приходив до Товариства на перевірку під час якої встановлено, що в особовій справі Іваненка відсутня частина документів, які вказують на характер виконуваної Іваненком роботи на посаді електрозварника, а також відсутня інформація чи повний чи неповний день він виконував роботу у шкідливих умовах).

Ваша оцінка ситуації.

Задача №48

Іваненко працювала 5 років на посаді медичної сестри медичного профілакторію колгоспу «Промінь» села Ташань, загальний стаж її роботи в закладах охорони здоров'я становить понад 30 років (медична сестра районної лікарні, медична сестра фельдшерсько-акушерського пункту сільської ради). Іваненко

звернулась до пенсійного фонду із заявою про призначення пенсії за вислугу років. Пенсійний фонд відмовив у призначенні пенсії через відсутність необхідного стажу роботи, зауваживши, що період роботи медичною сестрою медичного профілакторію колгоспу «Промінь» не може бути зарахованим до спеціального стажу, що дає право на пенсію за вислугу років, оскільки колгосп не є закладом охорони здоров'я, зазначена посада прямо не передбачена Переліком закладів і установ освіти, охорони здоров'я та соціального захисту і посад, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1993 року № 909.

Іваненко наполягала на зарахуванні спірного періоду до пільгового стажу, оскільки до її трудової функції входили роботи, які виконує медична сестра як працівник охорони здоров'я, а держава надала можливість працівнику піти раніше на пенсію, враховуючи те, чим займалась людина на роботі, а не яка назва була у роботодавця.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №49

Іваненко працював на шахтах у різних роботодавців. Знаючи, що стаж на підземних роботах є пільговим та дає право раніше піти на пенсію, Іваненко звернувся до пенсійного фонду із відповідною заявою. Пенсійний фонд відмовив у призначенні пенсії, оскільки у Іваненка не було достатньо стажу, тому що період роботи 3 роки на шахті державного підприємства «Луганськвугілля» не може бути зараховано ні до загального ні до спеціального стажу, оскільки цей роботодавець не здійснював відрахувань до пенсійного фонду.

Іваненко не погодився з такою позицією пенсійного фонду та звернувся до них з вимогою переглянути своє рішення, оскільки пенсійний фонд державний, «Луганськвугілля» державне підприємство, то ж вони між собою і повинні вирішувати питання про заборгованість, Іваненко мав обов'язок працювати на шахті, а

не контролювати роботодавця, чи правильно він складає документи та чи здійснює перерахування платежів.

Пенсійний фонд заперечив аргументуючи тим, що законодавець спеціально надав повноваження застрахованим особам (працівникам) вимагати від роботодавця отримати для ознайомлення інформацію про сплату за нього внесків, вимагати від роботодавця сплати внесків, якщо Іваненку було байдуже до цього, то і відповідальність на ньому.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №50

Іваненко звернулася до пенсійного фонду за призначенням пенсії за вислугу років. Пенсійний фонд відмовив у призначенні пенсії, оскільки не врахував як пільговий стаж роботи Іваненко у Макарівській районній санітарно-епідеміологічній станції та Державній установі «Рівненський обласний лабораторний центр Міністерства охорони здоров'я України» та у подвійному розмірі пільговий стаж за період роботи в інфекційному відділенні.

Іваненко зауважила, що працюючи лікарем-бактеріологом вона постійно отримувала обов'язкову надбавку до окладу за роботу зі шкідливими умовами праці, в тому числі з інфікованим матеріалом. За період роботи в бактеріологічній лабораторії Іваненко виконувала роботи, пов'язані з відбором та лабораторним дослідженням біологічного матеріалу на особливо небезпечні інфекції, у звітах роботи лабораторії відображено, які роботи та з якими небезпечними і особливо небезпечними мікробами в лабораторії виконувались.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №51

Іваненко працювала в період з 1987 по 1991 роки на посаді глазурувальника електrokerамічних виробів. Під час ліквідації підприємства ліквідатор видав Іваненко довідку про те, що вона у зазначений період працювала повний робочий день за професією «глазурувальник фарфорових та фаянсових виробів, зайнятий на

роботах вручну». Пенсійний фонд при розгляді документів про призначення пенсії за віком на пільгових умовах зауважив, що на час роботи Іваненко на цій посаді діяли списки, затверджені постановою Ради Міністрів СРСР від 22.08.1956 №1173, у яких відсутня професія «глазурувальник електрокерамічних виробів».

Іваненко не погодилась із рішенням пенсійного фонду та зазначила, що станом на зараз радянське законодавство взагалі не може впливати на правовідносини при призначенні пенсії.

Ваша оцінка ситуації.

Задача №52

Відповідно до записів у трудовій книжці Іваненко працював на посадах «підземний горноробочий», «учень прохідника», «прохідник». У пенсійному фонді Іваненку повідомили, що самих записів у трудовій книжці недостатньо для підтвердження пільгового стажу, необхідні ще уточнюючі довідки від підприємства, що він працював повний день під землею. Іваненко зауважив, що в трудовій книжці достатньо інформації, щоб прийти до висновку, що він працював повний день під землею, а якщо пенсійний фонд не згоден, то саме пенсійний фонд має надати докази, що він працював не повний робочий день чи не під землею, а оскільки у пенсійного фонду таких доказів немає, то має призначити пенсію за віком на пільгових умовах без вимоги надати додаткові довідки. Пенсійний фонд заперечив мотивуючи тим, що не вся інформація зазначається в трудовій книжці і пільговий характер виконуваної роботи може бути уточненим вже у довідці. Іваненко зазначив, що уточнююча довідка надається за відсутності відповідних записів у трудовій книжці, посади на яких він працював, передбачають роботу під землею, тому надавати ще уточнюючу довідку про те, що вже зазначено у трудовій книжці немає правових підстав, вбачає в діях працівників пенсійного фонду порушення його прав та у разі відмови йому у призначенні пенсії буде звертатися до суду.

Ваша оцінка ситуації.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Андріїв В. М., Кучма О. Л., Сіньова Л. М. Пенсійне забезпечення у солідарному рівні загальнообов'язкового державного пенсійного страхування : [монографія] / В. М. Андріїв, О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова. – К. : ФОП Маслаков, 2018. – 474 с.
2. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник / Б.І. Сташків. – Чернігів: ПАТ «ПВК «Десна», 2016. – 692с.
3. Тищенко О.В. Право соціального забезпечення України: теоретичні та практичні проблеми формуванні і розвитку галузі : монографія / О.В. Тищенко. – К.: ДП 2Прінт Сервіс», 2014. – 394 с.
4. Пенсійне забезпечення: підручник [для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А.М. Слюсар та ін., за ред.. О. М. Ярошенка. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Харків: Право, 2017. – 308 с.

Додаткові:

1. Андропова В.А. Юридичні факти у трудовому праві України: монографія. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2014. 198с.
2. Бобровник С.В. Компроміс і конфлікт: методологічні підходи до дослідження. Правова держава. 2009. Вип.20. С.110-118
3. Бородкін М.В. Поняття та ознаки юридичних фактів у праві соціального забезпечення. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.:Юриспруденція. 2015. №5. Том 1. С.136-139
4. Буряченко О. Пенсійна система України: еволюція розвитку [Електронний ресурс] / О. Буряченко / / Режим доступу: lvivacademy.com
5. Вишновецька С.В. Роль строків у механізмі припинення трудових правовідносин. Юридичні факти в системі правового регулювання: матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції (Київ. 26 листопада 2015 р.) / за загальною редакцією

Н.М.Пархоменко, М.М.Шумила, І.О. Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2015. С.174-178

6. Волкова І.М. Класифікація юридичних фактів-станів. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми. Харків. 2017. С.39-42

7. Денисенко К.В. Щодо пенсійного віку: досвід зарубіжних країн / К.В. Денисенко// Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.) ; за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2015. – С. 311-312.

8. Жигалкін П.І., Прилипко С.М, Ярошенко О.М. Судова практика та її значення для регулювання відносин у сфері праці: монографія. Харків: вид-во ПП «ФІНН», 2008. 544 с.

9. Кикоть Г.В. Юридичні факти в системі правовідносин: автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ, 2009. 19 с.

10. Колотік А.С. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин зі спеціального пенсійного забезпечення. Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ). Харків. 2020. С.251-254

11. Коструба А.В. Юридичні факти в механізмі правоприпинення цивільних відносин: монографія. Київ: Ін Юре, 2014. 416 с.

12. Кучма О.Л. Страховий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення України / Монографія. – Київ: 2013. – 204 с.

13. Кучма О.Л. Проблеми теорії та нормативно-правового регулювання соціального страхування в Україні / Монографія. – К.: Освіта України, 2016. – 416 с.

14. Кучма О.Л. Соціальна справедливість в пенсійних правовідносинах / Концепція розвитку правової держави в Україні:

матер. міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. – Тернопіль, 2016. – С.64-65.

15. Кучма О.Л. Проблеми пенсійного забезпечення працівників прокуратури. Правові горизонти. – 2019. – Вип. 15 (28). – С. 101-105.

16. Кучма О.Л. Конституційність окремих аспектів пенсійної реформи: українська судова практика та європейський досвід. Порівняльно-аналітичне право. – 2019. - №1. – С.147-149.

17. Кучма О.Л. Чинники, які впливають на надходження коштів до Пенсійного фонду України. Молодий вчений. – 2020. - №7(83). – С.203-207.

18. Кучма О.Л. Середній розмір пенсії за віком як складник індикатору соціальної безпеки. / Колективна монографія. Соціальна та економічна безпека у призмі урбаністики : колективна монографія. Вид-во : Європейський інститут безперервної освіти. Подгайска. - 2020. - 497 с. - С. 234-241.

19. Кучма О.Л. Вплив кримінальної відповідальності за ухилення від сплати ЄСВ на наповнення бюджету Пенсійного фонду України. Збірник матер. доповідей учасників наук.-практ. конф. «Конституційні засади кримінального права України» (22 груд.2020 р.)- С.123-126.

20. Кучма О.Л. Окремі аспекти розвитку законодавства у сфері соціального страхування за часів незалежності України. Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Юрид. Науки, Вип.3 (118)2021. – С.56-63.

21. Кучма О.Л. Дискусійні питання обмеження розміру пенсії працівникам прокуратури. Матер. всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Осінні юридичні читання 2021» Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки (19 листоп. 2021 р.), Вінниця, 2021. – С.315-317.

22. Кучма О.Л. Реалізація принципу «належного урядування» у сфері соціального забезпечення суддів. Права людини в Україні: минуле, сьогодення, майбутнє : тези доп. учасників Всеукр. наук.-

практ. конф. (Харків, 10 груд. 2021 р.). Харків: НДІ ППСН, 2021. - С.110-112.

23. Кучма О.Л. До питання про механізм реалізації пенсійних прав. Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези допов. учасн.ІІІМіжн. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 листоп. 2021р.)/ заред. проф. М.І. Іншина, к.ю.н. М.Б. Мельник. –Київ: ФОП Маслаков, 2021. – С. 70-72.

24. Кучма О.Л. Обчислення вислуги років на пільгових умовах: дискусійні зміни. Права та основоположні свободи людини у контексті євроінтеграції України : матер. круглого столу присвяченого Дню юриста, що проведений кафедрою цивільноправових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського та кафедрою державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу факультету історії та права Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (4 жовтня 2023 року). – Харків, 2023. – С.18-19.

25. Кучма О.Л. Призначення пенсії у разі втрати годувальника дитині загиблого волонтера: проблемний аспект. Забезпечення принципів поваги, захисту та реалізації прав дитини у цифровому середовищі: [збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Дніпро, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, 23 листопада 2023 р.]. Дніпро: Ліра, 2023. С.76-79.

26. Литвиненко В.М. Виплата пенсій особам, які перебувають на повному державному утриманні / В.М. Литвиненко // Теоретичні та практичні проблеми трудового та пенсійного права: Збірник матеріалів науково-практичного семінару / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: КП “Видавництво “Чернігівські обереги”, 2007. – С. 62-67.

27. Михайлова І.Ю. Юридичні факти як підстави виникнення правовідносин із пенсійного забезпечення за віком на загальних підставах. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.:Юриспруденція. 2014. №12. Том 2. С.76-78.

28. Пленюк М. Деякі питання систематизації юридичних фактів у договірних зобов'язаннях. Юридична Україна. 2015. №4-5. С.66-71.
29. Помилуйко М.О., Денисенко К.В. Щодо перерахунку пенсій у зв'язку зі зміною прожиткового мінімуму з 1 вересня 2015 року / М.О.Помилуйко, К.В. Денисенко // Сучасний стан та перспективи реформування пенсійної системи України: матеріали науково-практичного семінару (м. Чернігів, 9 грудня 2015 р.); за заг. ред. В.А.Рудик /Черніг.нац.тех.ун-т. - Ч.: ЧНТУ, 2015. – С. 39-41.
30. Рудик В.А. До питання про зміст поняття «неповна сім'я» у теорії та законодавстві України / В.А. Рудик // Проблеми захисту прав та свобод людини та громадянина: тези Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (Чернігів, 14-15 травня 2015р.).- Чернігів, ЧНТУ, 2015.- С.108-110.
31. Рудик В.А. Щодо проблеми реалізації принципу соціальної справедливості в пенсійному забезпеченні в умовах реформування соціального законодавства України / В.А. Рудик // Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства : матеріали ІV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.); за заг. ред. К. Ю. Мельника / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2015. – С. 283-286.
32. Сімутіна Я.В. Юридичні факти в механізмі правового регулювання трудових відносин: монографія. Київ: Ніка-Центр, 2018. – 436 с.
33. Сташків Б.І. Проблеми правового забезпечення пенсійної реформи в Україні / Б.І. Сташків // Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали ІІІ Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 28 листопада 2014 р.).- Х. ХНУВС, 2014.- С.230-234.
34. Тищенко О.В. Сутність соціального забезпечення: доктринальні погляди / О.В. Тищенко // Порівняльно-аналітичне право: Електронне наукове фахове видання. – 2013. - №4-1. – С.145-149.

35. Тищенко О.В. Проблеми реалізації рішень адміністративних судів з питань соціального захисту громадян в Україні / О.В.Тищенко // Право і суспільство. – 2013. - №6-2. – С.158-160.
36. Ульяновська О. Правові фікції і правові презумпції: єдність та відмінність. Право України. 2005. №6. С.101-103.
37. Ширант А.А. Деякі проблеми застосування правових норм, що регулюють трудові відносини, в процесі судового захисту прав особи. Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В.Сімутіна, М.М.Шумило та ін. Київ: Ніка-Центр, 2015. С.173-174.
38. Ширант А. Судове рішення як джерело юридичних фікцій. Юридичні факти в системі правового регулювання : зб. наук. Праць : матеріали VI міжнар. наук-практ. конф. (Київ, 26 листопада 2015 р.) / за загальною редакцією Н.М. Пархоменко, М.М. Шумила, І.О.Ізарової. Київ: ВД «Дакор», 2015. С.579-583.

Рішення Конституційного Суду України:

39. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Стешиної Рити Анатоліївни щодо офіційного тлумачення положення пункту 1 частини другої статті 2 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (справа про зону відчуження) від 25 жовтня 2000 року № 12-рп/2000
40. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 93 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу другого пункту 2 про визначення стажу наукової роботи «з дати присудження наукового ступеня або присвоєння вченого звання» Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік посад наукових працівників державних наукових установ, організацій та

посад науково-педагогічних працівників державних вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, перебування на яких дає право на одержання пенсії та грошової допомоги при виході на пенсію відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 27 травня 1999 року (справа щодо стажу наукової роботи) від 19 червня 2001 року № 9-рп/2001

41. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 11 Закону України «Про зв'язок» та окремих положень статті 4 Закону України «Про підприємництво» (справа про виплату і доставку пенсій та грошової допомоги) від 20.06.2001 № 10-рп/2001

42. Рішення Конституційного суду у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України та 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців третього, четвертого пункту 13 розділу XV «Прикінцеві положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та офіційного тлумачення положення частини третьої статті 11 Закону України «Про статус суддів» (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання) від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005

43. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 2 частини першої статті 49, другого речення статті 51 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 7 жовтня 2009 року № 25-рп/2009

44. Рішення Конституційного Суду у справі за конституційним зверненням громадянки Пастух Зінаїди Іванівни щодо офіційного тлумачення положення частини тринадцятої статті 37 Закону України «Про державну службу» в системному зв'язку з

положеннями пункту 2 частини першої, частини другої статті 40 Кодексу законів про працю України, статті 21 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» від 26 листопада 2013 року №11-рп/2013

45. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Скорохода Василя Васильовича щодо офіційного тлумачення словосполучення «пенсіонерів по старості», яке міститься в абзаці шостому статті 125 Житлового кодексу Української РСР від 11 червня 2014 року №6-рп/2014

46. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Сердюка Вадима Леонідовича щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 13 травня 2015 року № 4-рп/2015

47. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень другого речення частини сьомої статті 43, першого речення частини першої статті 54 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 20 грудня 2016 року № 7-рп/2016

48. Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців тринадцятого, чотирнадцятого пункту 32 розділу I Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» та Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення абзацу першого підпункту 164.2.19 пункту 164.2 статті

164 Податкового кодексу України (справа про оподаткування пенсій і щомісячного довічного грошового утримання) від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018

49. Рішення Великої палати Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 12 розділу I Закону України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» від 28 грудня 2014 року № 76–VIII від 22 травня 2018 року № 5-р/2018

50. Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційними поданнями 45 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про пенсійне забезпечення» та 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України «Про пенсійне забезпечення», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про державну службу», «Про судову експертизу», «Про Національний банк України», «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про статус народного депутата України», «Про дипломатичну службу», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про Кабінет Міністрів України», «Про прокуратуру», а також Положення про помічника-консультанта народного депутата України, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 13 жовтня 1995 року № 379/95–ВР від 4 червня 2019 року № 2-р/2019

51. Рішення Конституційного Суду України (Другий сенат) у справі за конституційними скаргами Данилюка Степана Івановича та Литвиненка Олексія Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення частини двадцятої статті 86

Закону України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року №1697–VII від 13 грудня 2019 року № 7-р(II)/2019

52. Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 2 березня 2015 року №213–VIII від 23 січня 2020 року № 1-р/2020

53. Рішення Конституційного Суду України (Другий сенат) у справі за конституційними скаргами Жиденка Володимира Вікторовича, Петренка Віктора Олексійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів статті 2 Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» від 8 липня 2011 року № 3668–VI (щодо соціальних гарантій для захисників і захисниць України) від 12 жовтня 2022 року № 7-р(II)/2022

54. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Мосюрчака Василя Івановича щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 1 пункту 2 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889–VIII (щодо гарантій соціального захисту державних службовців) від 23 грудня 2022 року № 3-р/2022

55. Рішення Конституційного Суду України (Велика палата) у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу третього частини другої статті 22 Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 7 лютого 2023 року № 1-р/2023

56. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційною скаргою Лазуренка Ігоря Олександровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) приписів абзаців четвертого, п'ятого частини другої статті 70 Закону України

«Про виконавче провадження», абзаців третього, четвертого частини другої статті 50 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (щодо гарантованості пенсії, що є основним джерелом існування, не нижче прожиткового мінімуму) від 22 березня 2023 року № 3-р(П)/2023

Правові позиції Верховного Суду:*

57. Про перерахунок щомісячного довічного грошового утримання судді, який вийшов у відставку до набрання чинності Законом України від 2 червня 2016 року №1402-VIII «Про судову устрій і статус суддів». Постанова від 13 травня 2020 року у справі № 0640/3835/18 (Пз/9901/52/18)

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458918>

58. Про право на перерахунок пенсії у зв'язку з ухваленням Конституційним Судом України Рішення від 13 грудня 2019 року №7-р(П)/2019 і підвищенням заробітної плати працівникам органів прокуратури. Постанова від 20 січня 2021 року у справі № 560/2120/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177444>

59. Про право на отримання щомісячного підвищення до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території зони посиленого радіоекологічного контролю. Постанова від 31 березня 2021 року у справі № 580/2371/20

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/96377415>

60. Про порядок обчислення пенсії по інвалідності особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Постанова від 21 квітня 2021 року у справі № 520/12609/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96822604>

61. Про право на обчислення пенсії по інвалідності особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Постанова від 12 травня 2021 року у справі № 520/1972/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97104083>

62. Про право на пенсію за віком на пільгових умовах. Постанова від 3 листопада 2021 року у справі № 360/3611/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101211541>
63. Можливість застосовування норм постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №103 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» у період її чинності, які не відповідають правовому акту вищої юридичної сили. Постанова від 9 червня 2022 року у справі № 520/2098/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104942716>
64. Щодо зменшення розміру пенсії за вислугу років позивача як військовослужбовця, який брав участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи під час проходження служби і віднесений до категорії 1, при її перерахунку на 10 % відповідних сум грошового забезпечення. Постанова від 16 лютого 2022 року у справі № 200/7786/19-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104415081>
65. Врахування під час обчислення та перерахунку пенсій військовослужбовцям премій, передбачених наказами Міністра оборони України. Постанова від 13 травня 2020 року у справі № 592/5164/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89564250>
66. Врахування в заробіток (дохід) застрахованої особи для обчислення пенсії виплат, з яких були сплачені страхові внески або збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, але які не входять до структури заробітної плати. Постанова від 24 грудня 2020 року у справі № 510/1286/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94345945>
67. Порядок перерахунку пенсій державному службовцю у випадку неврахування пенсійним органом для обчислення пенсії додаткових виплат, на які нараховано збір на обов'язкове державне пенсійне страхування. Постанова від 24 грудня 2020 року у справі № 510/1286/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94345945>
68. Необхідність надання Пенсійним фондом України доказів, що смерть годувальника настала від нещасного випадку на

виробництві або професійного захворювання, для отримання від Фонду соціального страхування відшкодування витрат на виплату пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Постанова від 3 лютого 2021 року у справі № 804/7691/16

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177463>

69. Про зарахування на пільгових умовах періоду участі в антитерористичній операції для призначення поліцейському пенсії за вислугу років. Постанова від 3 березня 2021 року у справі № 805/3923/18-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95277911>

70. Про застосування строку звернення до суду в соціальних спорах. Постанова від 31 березня 2021 року у справі № 240/12017/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95946021>

71. Про календарну вислугу років відповідно до Закону України від 9 квітня 1992 року №2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Постанова від 14 квітня 2021 року у справі № 480/4241/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96250219>

72. Про заміну боржника виконавчого провадження у справі, у якій відповідачем є пенсійний орган, що знаходиться на території проведення антитерористичної операції. Постанова від 21 квітня 2021 року у справі № 429/3281/13-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96706614>

73. Про правову природу винагороди військовослужбовців за участь в антитерористичній операції. Постанова від 2 червня 2021 року у справі № 240/11441/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97357218>

74. Про порядок визначення розміру відсотка, який підлягає застосуванню при перерахунку пенсії, призначеної працівнику прокуратури відповідно до Закону України від 5 листопада 1991 року №1789-ХІІ «Про прокуратуру», та застосування при перерахунку такої пенсії обмеження максимальним розміром. Постанова від 21 грудня 2021 року у справі № 580/5962/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102170925>

75. Про визначення розміру пенсії у зв'язку з втратою годувальника – судді, що перебував у відставці й отримував щомісячне довічне грошове утримання та мав право на пенсію за віком на підставі Закону України від 16 грудня 1993 року №3723-ХІІ «Про державну службу». Постанова від 21 грудня 2021 року у справі № 440/7341/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102170920>
76. Про призначення пенсії за вислугу років відповідно до статті 13 Закону України від 9 квітня 1992 року №2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» військовослужбовцям і особам, які мають право на пенсію за цим законом. Постанова від 2 липня 2020 року у справі № 280/1931/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90199018>
77. Про неможливість обчислення розміру пенсії особам, які проходили військову службу у військових частинах, що були розміщені за кордоном, із заробітку з урахуванням частини заробітної плати, отриманої в іноземній валюті. Постанова від 15 січня 2021 року у справі № 495/1416/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94171728>
78. Про застосування розміру грошового забезпечення при обчисленні пенсії за вислугу років для осіб, звільнених зі служби в запас Збройних Сил України. Постанова від 5 лютого 2021 року у справі № 1.380.2019.000262 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94666098>
79. Про реалізацію права особи на вибір пенсії в межах Закону України від 9 квітня 1992 року №2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Постанова від 3 червня 2021 року у справі № 420/2134/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97393159>
80. Про застосування постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2012 року №355 «Про збільшення розмірів пенсій, призначених відповідно до Закону України від 9 квітня 1992 року №2262-ХІІ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з

військової служби, та деяких інших осіб». Постанова від 17 червня 2021 року у справі № 1340/5239/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97735758>

81. Про непоширення постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року №103 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» на збільшення розміру пенсії особам з інвалідністю війни. Постанова від 11 липня 2022 року у справі № 300/258/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105203347>

82. Вирішення колізії між Законом України від 9 квітня 1992 року №2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» з урахуванням Рішення Конституційного Суду України від 20 грудня 2016 року №7-рп/2016 та Законом України від 8 липня 2011 року №3668-VI «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» – у частині обмеження максимальним розміром пенсії військовослужбовців. Постанова від 25 липня 2022 року у справі № 580/3451/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105422836>

83. Про застосування прожиткового мінімуму як розрахункової величини для визначення розміру посадових окладів осіб, яким призначено пенсію відповідно до Закону України від 9 квітня 1992 року №2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб». Постанова від 2 серпня 2022 року у справі № 440/6017/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105564668>

84. Про право осіб, звільнених зі служби в поліції за пунктом 2 частини першої статті 77 (через хворобу) Закону України від 2 липня 2015 року №580-VIII «Про Національну поліцію», на отримання пенсії за вислугу років у підвищеному розмірі. Постанова від 16 лютого 2021 року у справі № 750/10356/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94938195>

85. Про визначення складових для перерахунку пенсії за вислугу років. Постанова від 2 квітня 2021 року у справі № 2340/2997/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96015700>
86. Про неправомірність зміни посадового окладу особи після того, як її уже звільнено з військової служби. Постанова від 13 травня 2021 року у справі № 161/14105/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96866938>
87. Щодо оскарження підпункту 1 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 року №1088 «Деякі питання виплати пенсій окремим категоріям громадян». Постанова від 18 травня 2022 року у справі № 640/19528/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104361427>
88. Надання пенсійному органу довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії, призначеної військовослужбовцю. Постанова від 25 травня 2022 року у справі № 320/6485/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104466832>
89. Збереження за громадянами України, які є військовими пенсіонерами і мають підписані контракти на проходження військової служби під час особливого періоду, гарантій щодо виплати пенсій. Постанова від 30 серпня 2022 року у справі № 734/107/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105973682>
90. Про відсутність підстав для врахування доплати за службу у нічний час при здійсненні перерахунку пенсії колишньому працівнику органів внутрішніх справ. Постанова від 19 серпня 2021 року у справі № 809/813/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99094112>
91. Про відсутність правових підстав для врахування надбавки за виконання особливо важливих завдань при здійсненні перерахунку пенсії колишньому працівнику органів внутрішніх справ. Постанова від 22 вересня 2021 року у справі № 816/617/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99834298>
92. Орган, уповноважений видавати довідки про грошове забезпечення особам, звільненим зі служби органів виконання

покарань Міністерства внутрішніх справ України. Постанова від 1 червня 2022 року у справі № 814/659/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/104593113>

93. Включення доплати за виконання службових обов'язків у зоні відчуження ЧАЕС до складу грошового забезпечення, з якого здійснюється обчислення та перерахунок пенсії. Постанова від 31 серпня 2022 року у справі № 120/3807/18-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/105995297>

94. Зарахування до вислуги років колишнім працівникам органів внутрішніх справ часу безперервної роботи на посадах державної служби у Міністерстві внутрішніх справ України. Постанова від 7 вересня 2022 року у справі № 260/289/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/106140974>

95. Право на отримання доплати до пенсії колишньому працівнику органів внутрішніх справ згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 року №713 «Про додатковий соціальних захист окремих категорій осіб» при здійсненні перерахунку його пенсії на виконання рішення суду. Постанова від 8 листопада 2022 року у справі № 420/2473/22
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/107217833>

96. Особливості обчислення пенсії особам офіцерського складу, які були відряджені для роботи в органах державної влади. Постанова від 9 лютого 2023 року у справі № 825/2164/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/108882281>

97. Про право на отримання щомісячного грошового утримання судді незалежно від ухвалення Закону України від 2 березня 2015 року №213-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення». Постанова від 30 червня 2021 року у справі № 404/1127/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/97976697>

98. Про обов'язковість урахування в довідці про суддівську винагороду для обчислення щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці посадового окладу працюючого судді з

урахуванням регіонального коефіцієнта. Постанова від 7 червня 2021 року у справі № 420/4001/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97461225>

99. Про відсутність підстав для збільшення на 20 відсотків розміру виплачуваного щомісячного довічного грошового утримання з урахуванням Закону України від 15 лютого 1995 року №56/95-ВР «Про статус гірських населених пунктів в Україні». Постанова від 15 липня 2021 року у справі № 338/29/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98367577>

100. Про застосування розміру відсоткового значення суддівської винагороди судді для перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді. Постанова від 24 вересня 2021 року у справі № 620/5437/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99860835>

101. Про перерахунок щомісячного довічного грошового утримання суддів у відставці у розмірі й у порядку, визначеному чинним законодавством на час здійснення такого перерахунку. Постанова від 27 вересня 2021 року у справі № 580/585/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99941090>

102. Визначення стажу роботи на посаді судді, який дає право на щомісячну доплату за вислугу років. Постанова від 18 травня 2022 року у справі № 260/240/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104383552>

103. Визначення місяця, з якого необхідно починати здійснювати перерахунок щомісячного довічного грошового утримання. Постанова від 12 липня 2022 року у справі № 620/1863/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105203345>.

104. Щомісячна доплата, яка не враховується при призначенні щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці. Постанова від 27 липня 2022 року у справі № 1540/3642/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105444397>

105. Інформаційний характер довідки про суддівську винагороду працюючого судді для перерахунку щомісячного довічного

грошового утримання. Постанова від 27 жовтня 2022 року у справі № 640/10564/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106988453>.

106. Включення до довідки для виплати і перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці доплати за вислугу років, яку така особа на день звільнення фактично не отримувала. Постанова від 28 лютого 2023 року у справі № 440/729/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109257894>

107. Про відмінність понять «вислуга років, що дає право на пенсію» і «стаж роботи на прокурорських посадах» для призначення пенсії відповідно до Закону України від 14 жовтня 2014 року №1697-VII «Про прокуратуру». Постанова від 25 серпня 2021 року у справі № 751/2403/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99151544>

108. Про обов'язок пенсійного органу врахувати довідку, видану Генеральною прокуратурою України для перерахунку пенсії, призначеної військовослужбовцю військової прокуратури. Постанова від 17 січня 2023 року у справі № 420/450/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108463787>

109. Про підтвердження участі особи у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС для призначення пенсії на підставі статті 55 Закону України від 28 лютого 1991 року №796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Постанова від 24 липня 2018 року у справі № 524/2062/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75485507>

110. Про призначення пенсії зі зниженням пенсійного віку в разі втрати посвідчення потерпілого від наслідків Чорнобильської катастрофи. Постанова від 18 березня 2020 року у справі № 381/5143/16-a <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88305193>

111. Про відшкодування заподіяної внаслідок ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС шкоди при обчисленні пенсії військовослужбовців. Постанова від 24 листопада 2020 року у справі № 802/1133/18-a <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053052>

112. Про перерахунок пенсії з урахуванням доплати за несення служби в зоні відчуження Чорнобильської АЕС. Постанова від 26 листопада 2020 року у справі № 372/224/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93149546>

113. Про включення суми премії до заробітної плати, одержаної за роботу в зоні відчуження для нарахування пенсії відповідно до Закону України від 28 лютого 1991 року №796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Постанова від 31 травня 2021 року у справі № 607/12174/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97334911>

114. Про право особи на обчислення пенсії по інвалідності на підставі частини третьої статті 59 Закону України від 28 лютого 1991 року №796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Постанова від 3 червня 2021 року у справі № 320/4932/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97392887>

115. Оплата фактично відпрацьованого часу в зоні відчуження. Постанова від 16 серпня 2022 року у справі № 377/9/17-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105758828>

116. Умови для збільшення пенсії громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Постанова від 29 серпня 2022 року у справі № 300/1390/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105947977>

117. Обов'язкові умови для виплати пенсії в розмірі 100 процентів відповідних сум грошового забезпечення учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Постанова від 30 вересня 2022 року у справі № 552/5634/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106571144>

118. Відсутність підстав для включення до розрахунку пенсії державного службовця вихідної допомоги при виході на пенсію. Постанова від 23 грудня 2021 року у справі № 607/14308/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102171271>

119. Підстави для перерахунку пенсії в разі наявності форми довідки для перерахунку, затвердженої підзаконним нормативно-правовим актом на виконання вимог закону, який втратив чинність. Постанова від 30 серпня 2022 року у справі № 554/7608/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105973867>

120. Про важливість дотримання принципу правової визначеності при взятті на облік пенсійної справи пенсіонера у зв'язку з його переїздом на постійне або тимчасове проживання до іншої адміністративно-територіальної одиниці. Постанова від 29 березня 2019 року у справі № 548/2056/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80842194>

121. Про порядок вирішення колізії законів у правовідносинах, пов'язаних із призначенням і перерахунком пенсії по інвалідності. Постанова від 21 травня 2020 року у справі № 239/702/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89352927>

122. Відсутність правових підстав для зарахування періоду навчання особи на підготовчому відділенні до страхового стажу, що враховується під час обчислення пенсії. Постанова від 11 травня 2022 року у справі № 445/2374/16-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104258059>

123. Визначення документа, що посвідчує особу, яка проживає за кордоном і звернулася за поновленням виплати пенсії в Україні. Постанова від 11 травня 2022 року у справі № 540/1429/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104258214>

124. Обов'язок пенсійного органу надавати заявнику інформацію про умови призначення усіх видів пенсії, на які він має право. Постанова від 25 травня 2022 року у справі № 409/2218/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104466898>

125. Необхідні умови для підвищення пенсії на підставі статті 29 Закону України від 9 липня 2003 року №1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Постанова від 31 травня 2022 року у справі № 336/4030/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104579960>

126. Базова величина для визначення розміру пенсії, призначеної у зв'язку з втратою годувальника. Постанова від 1 червня 2022 року у справі № 620/3519/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104580203>
127. Умови отримання грошової допомоги при виході на пенсію за Законом України від 9 липня 2003 року №1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Постанова від 15 червня 2022 року у справі № 200/854/19-а <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104793895>
128. Щодо зміни пенсійним органом періодів страхового стажу, за які взято заробітну плату для обчислення розміру пенсії при її призначенні або останньому перерахунку. Постанова від 29 червня 2022 року у справі № 160/1052/19 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105024691>
129. Неврахування при призначенні пенсії застрахованій особі заробітної плати, з якої не нараховано страхові внески. Постанова від 2 серпня 2022 року у справі № 560/4616/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105564843>
130. Порядок підтвердження трудового стажу померлого годувальника для призначення пенсії непрацездатному члену сім'ї за відсутності документів про наявний стаж його роботи. Постанова від 9 серпня 2022 року у справі № 380/1772/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105649762>
131. Протиправність відмови пенсійного органу в призначенні пенсії з підстави невідповідності заяви про її призначення затвердженій формі за наявності в ній необхідної інформації та наявності у відповідача відповідних документів заявника. Постанова від 27 січня 2023 року у справі № 174/296/17 (2-а/174/54/2017) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108641319>
132. Про зарахування часу проходження служби, протягом якого особа брала участь в антитерористичній операції, до пільгового трудового стажу, якщо на момент призову така особа працювала на посадах, які дають право на пільгову пенсію. Постанова від 16

червня 2020 року у справі № 185/7049/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/89869025>

133. Про правомірність обмеження граничним розміром пенсії за вислугу років працівникам льотно-випробувального складу. Постанова від 10 грудня 2020 року у справі № 580/492/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/93437818>

134. Про зарахування до стажу роботи, який дає право на пенсію за віком на пільгових умовах за Списком № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників, затвердженим Кабінетом Міністрів України, роботи на посаді зварника. Постанова від 3 лютого 2021 року у справі № 453/1427/16-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/94643167>

135. Про порядок підтвердження факту наявності в особи професійного захворювання, у зв'язку з яким час перебування на інвалідності зараховується до страхового стажу для призначення пенсії за віком на пільгових умовах. Постанова від 2 лютого 2021 року у справі № 819/964/18
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/94602377>

136. Про підставу для виникнення права на дострокове призначення пенсії за віком на пільгових умовах. Постанова від 21 квітня 2021 року у справі № 591/855/17
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/96424716>

137. Про документ, що посвідчує спеціальний статус особи для призначення пенсії зі зниженням пенсійного віку як учаснику бойових дій. Постанова від 9 червня 2021 року у справі № 340/576/19
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/97533745>

138. Про зарахування часу перебування особи на інвалідності у зв'язку з професійним захворюванням до стажу роботи, який дає право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах. Постанова від 8 липня 2021 року у справі № 212/1743/17-а
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/98220444>

139. Про основну умову зарахування до пільгового стажу певного періоду роботи на відповідній посаді або за професією для

призначення пенсії за віком на пільгових умовах. Постанова від 29 вересня 2021 року у справі № 199/9104/16-а (2а/199/110/17) <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99976799>

140. Умови призначення мінімального розміру пенсії шахтарям відповідно до статті 8 Закону України від 2 вересня 2008 року №345-VI «Про підвищення престижності шахтарської праці». Постанова від 2 грудня 2021 року у справі № 280/281/17 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101608624>

141. Можливість дострокового призначення пенсії за віком особі зі статусом учасника бойових дій, яка не має статусу військовослужбовця. Постанова від 2 серпня 2022 року у справі № 360/2417/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105564902>

142. Про право особи на зарахування в кратному розмірі до страхового стажу для призначення пенсії відповідно до статті 115 Закону України від 9 липня 2003 року №1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» часу перебування в зоні антитерористичної операції. Постанова від 18 січня 2023 року у справі № 1.380.2019.003739 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108463615>

*За матеріалами Збірника правових позицій Верховного Суду щодо захисту соціальних прав / [упоряд.: М.І.Смокович (керівник), А.І.Рибачук, В.М.Кравчук та ін.; Верхов. Суд]. – Харків : Право, 2023. – 168 с.

КУЧМА Ольга Леонідівна

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПЕНСІЙНИХ ПРАВ

Практикум

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 14 від 26 березня 2024 року)

Підп. до друку 26.03.2024. Формат 60х84х/16.

Папір офсетний. Друк цифровий.

Ум. Друк. арк. 4,65. Зам. №2703-24/2.

Наклад 100 прим.

Видавець і виготовлювач ТОВ «7БЦ»

03067, м.Київ, вул.Олекси Тихого,84

e-mail: 7bc@ukr.net, тел: (044) 592-00-80

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №5329 від 11.04.2017